

LA REVISTA

INSTITUT DE SANTA COLOMA DE FARNERS

ABRIL 2009

Editorial

Aquest exemplar que teniu a les mans és un intent de fer una revista diferent en el nostre institut. Pensem que és possible editar, amb una periodicitat de dos o tres mesos, una revista que aglutini les diferents sensibilitats que conviuen en un espai d'ensenyament com és el nostre. És amb aquesta intenció que un grup d'alumnes i professors volem llançar un desafiament: una publicació que compti amb la col·laboració de tothom, a nivell individual o bé col·lectiu (a partir de seccions dels diferents Departaments, APA, PAS, etc.), i on qualsevol persona, fins i tot exalumnes o exprofessors, trobi un lloc per exposar les seves idees, coneixements o creacions.

Som conscients que això només és un començament i que, com tot allò que arrenca, només és un embrió que necessitarà ajuda i entusiasme per tal que tingui continuïtat, però sobretot moltes crítiques —tant positives com negatives— que facin avançar el projecte. Volem subratllar que, com en tot projecte col·lectiu, el grau d'implicació és imprescindible no solament perquè es tiri endavant sinó també perquè millori en la mesura que siguem capaços de fer-ho. La modesta intenció de l'actual equip de redacció no ha estat més que la de voler publicar un número amb una certa ambició que demostrés la possibilitat de tenir un paper imprès acceptable. En aquest sentit, fem la primera crida per tal d'augmentar aquest equip amb tots aquells que vulgueu treballar en la confecció de noves seccions, o que vulgueu proposar altres aspectes que cregueu interessants per a una revista com la nostra.

D'altra banda, també fem una crida a tothom que vulgui col·laborar amb nosaltres escrivint articles, dissenyant portades o pàgines interiors, dibuixant còmics, explicant acudits, inventant mots encreuats... Tota intervenció, per petita que sigui, ens sembla enriquidora.

Les seccions que apareixen en aquest número queden, per tant, obertes a la participació de qui vulgui escriure alguna cosa. Algunes d'elles —“Llocs per descobrir” per exemple— dependran de les vostres col·laboracions. D'altres les anirem mantenint els mateixos redactors que les hem encetat. Tanmateix, som conscients que hi ha moltes qüestions que no apareixen a la revista actual, i és per això que estem oberts a propostes que plantegin noves seccions i, si és possible, a nous responsables que s'ocupin de recollir i organitzar els articles per al proper número.

Estem convençuts que la publicació periòdica d'un òrgan escrit on alumnes i professors tenen la possibilitat de fer sentir la seva veu és suficient perquè molts de vosaltres us animeu a escriure, dibuixar o, en definitiva, a dir-hi la vostra. Aquesta és, per damunt de tot, la tasca que volem que compleixi aquesta publicació.

Esperem que tingueu una molt bona lectura.

Sigueu tots benvinguts!

LA REVISTA - Núm. 2 - Abril 2009 - Santa Coloma de Farners

Edita: Institut de Santa Coloma de Farners

Imprimeix: AG Cantalozella

Dipòsit Legal: GI-XXX/2009

Consell de Redacció:

Jordi Serra

Joan Pubill

Gemma Pera

Arnau Figueras

Maria Deulofeu

Miquel Cabruja

Aaron Abelló

Contraportada

Aram Figueras

Narcís Figueras

Marc Padilla

Coordinació de biblioteca

Sylvia Barragan

Ramon Llorens

Portada

Marta Trepap

Bústia de col·laboracions

El mateix de sempre

Índex

Editorial	2
Opinió	
El conflicte entre Israel i Palestina, altra vegada. Andreu Viñals	3
La crisi: culpa nostra!? Carles Vilà	3
7 de març - Manifestació per a la sobirania a Brussel·les. G. Pera	4
Llibrofàgia	
Que és dura la vida, i la dels profes més. Marc Viñals	5
Ésser. Farners Deulofeu	5
I tu, per què respire? Gemma Pera	5
Tretze tristos tràngols. Pau Pujol	6
No sóc obsessiva. Eva Piquer	6
Brecht i la burgesia. Joan Pubill	6
Aventures marineres. Joan Pubill	7
Gaziel, escriptor. Ramon Llorens	7
7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja	9
El llegat d'una idea. Jordi Serra	9
Evolucionisme i genètica: 10 dates per no oblidar. Jordi Serra	10
Les càl·lules mare i perquè són tan meravelloses. Miquel Cabruja	10
Fem ciència! Jordi Serra	11
Multiplicacions amb els dits. Martí Torras	12
<i>Opinions contraposades</i>	12
Els mites de l'energia nuclear. Jaume Pera	12
No són molins, Sancho, són aerogeneradors. Joan Cullèll	14
Departament d'orientació	15
L'illa filosòfica per Aaron Abelló	16
Encantats de conèixer-te filosofia!	16
Trencar la norma de la pena de mort per un cop.	16
La caputxeta vermella. Miquel Cabruja	16
Podem estar a favor de la pena de mort? Jaume Pere	17
Aprendre a poder sobreviure.	17
Aforismes, etimologies, sentències sàvies	
Joan Fuster i els seus aforismes. Arnau Figueras	18
L'origen dels mots.	18
Veritats poc agradables. Gemma Pera	19
Llocs per descobrir	
Parc Natural de l'Alto Tajo. Montse Vehí	20
Entrevista	
Josep Maria Carbó. Maria Deulofeu / Gemma Pera	22
Itineraris	
“In your little world” Marc J. Garcia	23
Ensenyar català a França. Anna Prat	24
El racó de l'otaku	
Fairy Tail i One Piece. Miquel Cabruja	25
Clàssics... oblidats? Miquel Cabruja	25
Elfen Lied i Death Note. Aaron Abelló	26
Lucky Star. Shiinku	25
I si en fem una pel·lícula?	
Monjos assassins. Elvis Mallorquí	27
Personal d'Administració i Serveis (P.A.S.)	28
Activitats a l'institut	
DENIP	29
El FIAP	29
Viatge de Quart	29
Sortida a Belchite	30
Cròniques del viatge a Belchite	31
Pssst! Estem investigant	31
Activitat al CEIP “Castell de Farners”	32
Magister dixit per Miquel Cabruja i Jordi Serra	33
Esports per Nil Lázaro	33
Entreteniments per Maria Deulofeu	34

Opinió

El conflicte entre Israel i Palestina, altra vegada

Ara que el ressò de les bombes a Gaza s'ha anat esmoreint, es fa més racional una reflexió entorn del conflicte entre Israel i Palestina. *Uf, quina mandra!* pensaran molts, naturalment, i és que de tant parlar-ne, les notícies provoquen l'efecte contrari del que busquen, manca de novetats, reiteració...acabant, indefectiblement, en el desinterès. Malgrat tot, els mitjans de comunicació juguen el seu paper com a creadors d'opinió —i, potser, de realitats—, d'una manera que mereix ser analitzada amb atenció. Preguntem-nos, doncs, com és que és tan fàcil veure els intents de manipulació per part de certs mitjans de comunicació contraris a la nostra manera de veure el món (recordeu la tan esmentada *COPE*, per posar-ne un exemple), quan mai ens adonem que nosaltres també ho devem estar sent, d'influïts, per no dir *manipulats*, que sona massa fort.

Però tornem al Pròxim Orient. En les darreres setmanes, les imatges dels bombardeigs s'han anat substituint per les de la campanya electoral per renovar la *Knesset*, el parlament israelià i on hem pogut assistir amb un cert astorament al fet que els grups partidaris de l'entesa amb els palestins, els popularment anomenats *coloms* (bàsicament, el Partit Laborista d'Edhud Barak), han estat arraconats pels *falcons* del Likud de Benjamin Netanyahu (a qui el president d'Israel li acaba de demanar de formar govern) i el recentment constituït, el centrista Kadima de la ministra d'Afers Estrangers sortint, Tzipi Livni.

Però bé, de tant parlar-ne (o sentir-ne a parlar, almenys) de ben segur que ens hem sentit empesos a prendre-hi partit (quina mena de conflicte no permet ficar-hi cullerada, sobretot, si ens ho mirem des de l'altra banda de la Mediterrània estant?). I els catalans, ens posicionem ? I si ho fem, amb quin *bàndol* anem? I amb quines raons? Doncs bé, per poc que repassem diàriament la premsa en qualsevol dels seus formats, ens trobarem que, amb comptades excepcions, *nosaltres* som propalestins (som capaços de recordar l'incident diplomàtic que van causar alguns membres del Govern català manifestant-se en suport dels palestins de Gaza que patien els bombardeigs de l'exèrcit d'Israel, tot just fa uns dies, quan l'ambaixador israelià a Barcelona va presentar una queixa oficial per *antisionisme*). És a dir, que molts catalans se sentirien com *els palestins* de l'Estat espanyol, que han de sobreviure sense un finançament just, que són rebuts permanentment amb desconfiança per l'Estat, que tenen una cultura pròpia mal entesa pel conjunt d'espanyols...

No hem d'oblidar, però, que una certa intel·lectualitat catalana ha defensat, històricament, el contrari, que els catalans seriem *els israelians*, de l'Estat. És a dir, que sense un Estat propi, ens mantenim fermes en un clima permanent d'hostilitat política, que malgrat les *traves* de la història (cas dels jueus: *pogroms*, persecució, holocaust, exili... a Catalunya, 1714, centralisme, dictadures de Primo de Rivera i Franquista...) hem estat capaços de mantenir la cultura, les tradicions, la llengua i la voluntat de seguir sent catalans. Per no parlar de la capacitat econòmica: els israelians, capaços de convertir el desert en terra fèrtil (d'acord, privant els palestins de l'accés a l'aigua)... els catalans, pioners en indústria i desenvolupament de l'Estat (no heu sentit mai la dita castellana *Los catalanes, de las piedras sacan pan?*).

Ara bé, tothom que hagi sentit un cert interès per analitzar un dels conflictes claus per entendre les relacions entre el món àrab i el món occidental, i per poc que remeni entre les tones d'informació que tenim disponible, de ben segur que es formularà les mateixes preguntes: Té, de fet, solució, aquest conflicte? I si la té, per on hem de començar? No hi ha periodista o historiador (molt recorreguts, aquests últims, per opinar sobre conflictes *crònics*) que s'aventuri a donar una resposta directa a aquestes escabroses qüestions. Però és molt difícil de pensar en un futur pacífic al Pròxim Orient, sense algunes premisses irrenunciables:

1. Que es constitueixi un Estat palestí independent i reconegut per l'ONU. **2.** Que hi hagi acord per al retorn dels refugiats palestins que són a l'exili, des de la fundació de l'Estat d'Israel, al Líban i a Jordània, especialment. **3.** Que el món àrab reconegui explícitament el dret a l'existència de l'Estat d'Israel. **4.** Que s'arribi a un acord internacional per aconseguir que Israel compleixi les múltiples resolucions de l'ONU que té pendents. **5.** Que l'ONU arbitri un acord de cooperació entre Israel i Palestina en matèria de recursos i infraestructures, sobretot en energia, gestió de l'aigua i comerç. **6.** Que la comunitat internacional es compromet a arbitrar en els possibles conflictes que es puguin produir entre les minories que viuen en el territori de l'Estat veí, especialment, per als centenars de milers de palestins que treballen a Israel. **7.** Que s'enderroqui immediatament el mur que encercla la franja de Gaza i obrir els passos fronterers. **8.** Que s'aprovi un pla de desenvolupament integral per als territoris palestins per combatre l'atur (superior al 50 % a Gaza) i la marginalitat, espai abonat per a la violència com la que practiquen els radicals de *Hamas*.

En definitiva, com descobreixen cada any els alumnes de 2n de batxillerat quan elaboren el treball de recerca, com més dades tenim, com més ens informem, com més en sabem d'un tema, més difícil se'ns fa donar respostes, però cada vegada veiem més clares les preguntes que ens hem de fer per a seguir avançant. No cal ser historiador per arribar a la conclusió que, en el cas que ens ocupa, si volem evitar les conseqüències del conflicte, abans de res, hem de mirar de resoldre'n les causes que el provoquen.

Andreu Viñals

La crisi: culpa nostra!?

Crisi: Sense cap mena de dubte és la paraula estrella d'aquest darrer any. Automàticament pensem amb la crisi mundial i que aquesta ha estat provocada pels bancs, les borses i els estats.

I nosaltres que no tenim cap culpa??

Reflexionem: aquests darrers 15 anys hem viscut anys de creixement continu de l'economia (si un any produïem x coses l'any següent el mateix i un 3 % més). Han estat anys d'eufòria on s'imposava el model d'aquell anunci d'una caixa que deia “Ho penso, ho vull, ho tinc”. I amb aquesta eufòria ens hem cregut els reis del “mambo”. Si tenim un pis podem comprar una casa (total: farem un préstec hipotecari i pagarem amb còmodes terminis durant 30 anys), podem anar de viatge on volem i quan volem (total: farem un préstec personal i pagarem amb còmodes terminis durant 2 anys), podem tenir un cotxe molt més bo i més potent i el podem canviar quan ens vingui de gust (total: pagarem amb còmodes terminis durant 10 anys). I així la comunió de la nena o el nen, la tele plana de plasma, el GPS, el Iphone, el portàtil (sense interessos deien moltes propagandes).

Tot això que he anomenat molta gent s'ho ha cregut i va entrar en un espiral d'endeutament alarmant. Però tot això era imprescindible per poder viure? Segur que no. Opino que molta gent s'ha deixat engatussar pensant que podia viure per sobre de les seves realitats econòmiques i no va pensar ni fer quatre números per veure que era impossible sobreviure a l'endeutament. De petit recordo que només les empreses demanaven crèdits i préstecs i que les famílies fins que no teníem els diners no compraven el que s'havien proposat (el cotxe, la tele en blanc i negre, el viatge a Mallorca..) Per tant hem estat nosaltres que hem anat als bancs voluntàriament (si algú el van amenaçar per anar-hi que m'ho faci saber) i que hem creat aquesta espiral de consum que ara (o pobrets!?) no podem fer-hi front.

Conclusió : un bocinet d'aquesta crisi l'hem provocada nosaltres.

Carles Vilà

Professor de matemàtiques IES de Santa Coloma de Farners

Opinió

7 de març - Manifestació per a la sobirania a Brussel·les

El dissabte 7 de març es van reunir a Brussel·les milers de catalans (la policia diu 3 mil, els organitzadors més de 10 mil... Deixem-ho en uns quants, molta gent!) per a manifestar-se tot reivindicant el dret d'autodeterminació i la sobirania de Catalunya.

Es va fer un recorregut de 3 km per carrers de la capital belga. Gairebé tothom duia estelades o mocadors. La gent cridava, animada; alguns duien pancartes, d'altres feien onejar banderes, i d'altres es limitaven a cridar i picar de mans, o saltar quan la s'entonava "Voti voti voti, espanyol qui no voti!". Era sorprenent el fet de veure-hi tanta gent gran. S'hi respirava un ambient de rebel·lia, d'esperança.

La gent ens guaitava, encuriósida. Alguns se'ns quedaven mirant, d'altres ens van aplaudir (no sé si per animar la festa o perquè coneixien la nostra causa...). Em va fer gràcia veure un nen magribí en un balcó que duia una samarreta del Barça.

No érem només els catalans, sinó també els flamencs, els vènets, de Còrsega, els amazigh... Tots compartint un somni.

Va ser una diada per a protestar de la situació actual, perquè, tal com es va dir en el manifest al final de la celebració, *Espanya no serà un estat democràtic fins que no permeti al seu poble decidir certes qüestions; fins el dia que accepti que dins del seu territori hi ha altres llengües i altres cultures; fins que abandoni aquest nacionalisme profund i visceral*. Va ser un dia per a donar-nos a conèixer i que la gent s'assabentés de la nostra situació. No crec que gaires vegades més en la meua vida vegi, tot passejant per Brussel·les, tants de catalans amb estelades (llastima que molta gent devia pensar que era alguna cosa de futbol...). Podria explicar, com a anècdota, possiblement, curiosa, que a l'aeroport una policia em va grapejar (porca, necessitada!) perquè el detector de metalls em pitava (resulta que duia unes monedes a la butxaca), o bé que els últims minuts de vol van ser una tortura per a la meua oïda... Però bé, no, ara que hi penso, això tampoc no és que sigui gaire interessant, ja he abusat prou de la paciència del lector – i força de voluntat, tot sigui dit, que per fullejar la revista de l'institut se

n'ha de tenir ja que, no sabria dir-ne el perquè, té fama d'avorrida... Però no, una servidora us assegura que no és així!

No negaré que va ser emocionant, certament memorable. Podeu dir-me patriòtica, nacionalista... No ho desmentiré, aquell dia vaig accedir a ser-ho. Aquell dia estava justificat. Per creure en la utopia, dir prou i donar-se a conèixer. *Perquè és un somni que segueix viu, i que així seguirà essent mentre el poble hi cregui*. Que n'aprenguin!

*Van robar els somriures,
van esborrar la història,
van cosir-nos els llavis
negant-nos la memòria.
Van talar tots els arbres,
van cremar les muntanyes,
van assecar les terres
prohibint-nos les onades.*

*Però mai van poder conquerir la llibertat
amagada sota els estels.
Però mai van poder conquerir la dignitat
la dignitat de ser rebels.*

("El foc i la paraula", d'Obrint Pas)

*Viure mantenint viva
la flama a través del temps,
la flama de tot un poble
en moviment.*

("La flama", d'Obrint Pas)

Gemma Pera

Llibrofàgia

Que és dura la vida, i la dels profes més

Mama, avui no vull anar a l'institut. *Què et passa fill?* Doncs, mira: primer que tinc son, segon que m'avorreixo i tercer que es riuen de mi. *Jo penso que hi has d'anar: primer perquè és la teva obligació, segon perquè ja tens 35 anys i tercer perquè ets professor.*

No li falta raó al pobre profe que avui no vol anar a classe. Són molts els motius pels quals la vida del docent és d'una duresa equivalent a la del diamant.

l resulta que se li ha encomanat la difícil tasca, missió impossible per entendre'ns, de fer aprendre a la seva petita gran audiència quelcom que els entra per una orella i els surt per l'altra. On vas a parar! Tenen –tenim– coses molt més importants com repassar xafarderies de la *Cuore*, explicar-se la darrera pel·lícula, desitjar-se una molt bona niuuuuuuuu de bon matí com en Tomàs Molina o conscienciar-se per guanyar el partit del cap de setmana a partir de dilluns. El secret és parlar dels temes clau: vaga, excursió, simulacre, pati i festa. Notaràs un canvi en l'atenció.

A sobre, cada any els toca ensenyar el mateix perquè resulta que els seus alumnes tornen a tenir la mateixa edat que el curs passat. Curiós, tu ja en tens un més. No hi ha cap altre ofici on el teu entorn no creixi amb tu. No hi ha cap feina en què et jubilis al costat de gent que és tan jove com el primer dia. I és que l'edat dels estudiants sempre és la mateixa, sempre dins la mateixa franja. Així i tot, quedarà l'opció de fer-se un pentinat *fashion* i vestir-se a la moda. I és que un és tan jove com se sent.

I això no és tot. Pam! La tasca del docent no s'escapa de la crítica de ningú. Com en el futbol, tots som prou llestos i coneixedors de la causa com per opinar lliurement. Si les notes són dolentes és culpa del mestre. Mentre que les bones notes són producte únic i exclusiu del nivell de l'estudiant. Tota conversa acaba amb la mateixa conclusió: els professors són uns frescos. Però ningú es resisteix a aparcar els fills a l'escola.

Deia aquell profe, sense les idees massa clares, *que és vida la dura*. I és que arriba un punt en què no deuen ser del tot conscients ni del que diuen. Que és dura la vida, i la dels profes més. Ànims, vés a classe! Algú, encara que sigui en un escrit, anys després, t'ho agrairà...

Marc Viñals

Ésser

Viu. Treballa, menja i dorm. I torna a treballar, a menjar i a dormir. Això és el seu pa de cada dia. De fet, no li suposa pas cap sacrifici. La feina, li encanta. I l'envejo. Hi viu pràcticament obsessionat. Renunciaria a ella per molt poques coses a la vida. Fins i tot comenta que necessitaria que els dies fossin dobles! Però, de fet, se'n perd moltes altres, de coses. Llàstima!

Avui al matí, com cada dia, surt de casa ben aviat. I no observa res del seu voltant. És com si no hi veiés. Només pensa a arribar i començar a treballar. Però aquella preciositat segueix allà, imperant, esperant la seva atenció. Fins i tot sembla que vulgui fer notar la seva presència. Però ni cas. Quan ha marxat, tot segueix igual. Segur que quan s'hi fixi, llavors sabrà el que és una vertadera meravella.

Després de travessar el camí de sorra que separa el veïnat de la resta del poble, ja es pot notar. Un prat ben verdós a la primavera i ple de xampinyons d'un blanc escandalós a la tardor inicia tot allò al qual renuncia

sense tenir-ne cap intenció. Ben a la vora, li fa companyia una antiga, però acollidora casa de pagès. Els masovers, havent acabat d'alimentar l'últim poc bestiar que els queda, s'ajauen a la seva gandula particular i es disposen a fer la migdiada, sempre protegits sota un sol intens de primavera. La tranquil·litat i la quietud que regna al voltant també els acompanya.

Sense moure gaire la vista, allà, a la llunyania, una taca blanca i difusa és indicador que, ben aviat, arribarà l'estiu. Un ramat d'ovelles plenes de llana, a punt per ser esquilades, caminen, esvalotades, espantades per les males maneres del gos de tura. Mentrestant, tot és protegit per unes muntanyes rocoses i dominants que acaben, finalment, de perfeccionar l'esplèndid prodigi.

Tot això és el que es perd. Ho té tan a la vora, que no és capaç d'admirar allò que li és més proper: Avui al matí, s'ha tornat a despertar per començar un dia més. Un dia que podria ser com qualsevol altre, però avui serà diferent. El diari ho deia ben clar: "Projecte urbanístic". S'ha quedat atònit, palplantat. No s'ho esperava.

Llavors i només llavors, s'ha adonat del que veritablement posseeix. L'entorn tan formós que l'envoltava mai més tornarà a ser el que era. I és que les persones som així: no valorem el que tenim fins que ho perdem.

Farners Deulofeu

I tu, per què respire?

Fiu, fiu! Corren veloçment, d'un cantó a l'altre, nervioses, esbojarrades. Dins la seva ment hi està tenint lloc un espectacle digne de guaitar, és una dansa boja d'idees!

Remuga. Intenta caçar-les al vol. Però són fugisseres i quan intenta apropar-s'hi, silenciosament, s'adonen de la seva presència depredadora i s'allunyen corrents, rient enjogassadament.

Teclaja, doncs, furiosament. Fa setmanes que s'està repetint que ha d'escriure un article. La idea l'atrau, no ho negarà, d'acord! Es posa a somiejar i desconnecta de la realitat. Mirant, però sense veure. Sentint, però no escoltant.

Però tot d'una, l'assalta el pensament que, per molta il·lusió i entusiasme que hi posi, aquest fantàstic article –o escrit, el que sigui– el llegirà ben poca gent, per tant, no veu per què s'hi hauria d'encaparrar. Com a molt, hi faran una ullada. És a dir, que no pensa perdre el temps, tu, que té altra feina i de temps no li'n sobra pas! Ella, ella és una dona molt enfeïnada, no té mai temps! Que té una cita romàntica amb el Senyor Descartes i no es pot permetre el luxe de romancejar.

La veueta interior (sí sí, aquella tan perepunyetes), però, li pregunta, sorreguerament, irònicament, si tot el que fa és per als altres. Li pregunta per què escriu. L'acusa de ser comercial. Li pregunta, també, si deixaria de fer una cosa si els altres no l'aproveïssin. En sentir això, l'envia a pastar fang, tota ofesa, però les seves paraules segueixen ressonant dins del seu cap.

Ben mirat, per què coi escriu? Bé, sí, perquè li han demanat que envii alguna cosa per a la revista. Però l'assumpte s'enllestiria donant la típica excusa: "Tinc molta feina!" (que de fet, és certa!), o bé dient, simplement, que no li ha "sortit" res. Però és clar, la veueta es referia al motiu personal.

Per què escriu? Per què escrius, tu? Posant-se poètica podria dir que "les paraules li flueixen dels dits incontrolablement, atropelladament i amb presses, com si tinguessin vida pròpia i ella fos el mitjà de transport entre

Llibrofàgia

el seu estat eteri i el full —el seu destí”. Però no, el rotllo solemne no li va, i tampoc no es pot dir, precisament, que hi tingui la mà trencada, no ens enganyem! Però sí que és cert que quan es formula una idea en el seu cap la persegueix i no la deixa tranquil·la fins que no l’ha “vomitada”. Sí, com una necessitat que ha de ser satisfeta, sadollada. Per què escriu? Perquè ho necessita. “Per què menges?”, podem preguntar a algú. “Jo? Doncs perquè tinc gana, ves!”, exclamarà aquest algú. “Per què fas música, tu?” — podem preguntar a un músic. “Doncs perquè m’agrada!”, contestarà, evidentment; tot i que si és una mica més “poètic” ens explicarà que quan col·loca els dits sobre les tecles, o els forats, o les cordes (sigui quin sigui l’instrument), i tanca els ulls, es deixa portar i els dits se li mouen gairebé sols, deixant-se embriagar per la màgia que ell mateix, juntament amb l’instrument, està creant, embolcallant-se d’aquest univers únic.

Per què estima un enamorat? Que ho pot evitar, potser? Per què respireres, tu? Intenta no fer-ho, va! Per què es droga, un heroïnòman? Perquè en depèn, perquè hi està enganxat. I si no ho fa, si no realitza la tasca en qüestió (fer música, estimar, respirar, drogar-se... escriure) l’envaeix l’angoixa, sí. Ho necessita.

Doncs ella escriu perquè vol. Perquè ho necessita. Perquè sent una necessitat imperiosa de fer-ho (encara que la mandra guanyi la partida, a voltes). Ras i curt. Perquè sí. Perquè les paraules flueixen soles, diria, si es volgués fer la intel·lectual il·luminada. Però no. Simplement li agrada ordenar amb les paraules l’embús de cabòries, idees, pensaments —digueu-ne com vulgueu— de tant en tant.

“Jo també necessito la meva droga, agafar una turca lírica de tant en tant, submergir-me en aquesta màgia tan especial, rauxa!” — proclama, triomfant, a la veueta interior. I, com rarament ocorre, ella, la veueta, calla, somrient.

Així doncs, escriurà l’article, sí! Se li *entum* que no ho llegeixi ni Déu, després... Què coi, fotrà les banyes al seu estimat “Decàgt”.

Gemma Pera

Tretze tristos tràngols

Voleu que us recomani un llibre? Mmmm... Algun llibre que hagi llegit últimament... Ah, sí! Doncs ara m’ha vingut al cap que us podria recomanar, a vosaltres, il·lustres lectors apassionats de la revista de l’institut, el llibre de l’Albert Sánchez Piñol.

I la pregunta que m’hauria d’autorespondre en aquest moment seria: I per què? Doncs perquè trobo que és una petita obra mestra (encara que parlant d’aquest autor no es pot dir que sigui la primera...), des de la manera com està escrita fins als temes tractats a cada conte. Ah, que encara no us ho havia dit? Doncs sí, el llibre no és una novel·la d’aquelles inacabables que et fan més servei de posavasos que de res més, no! En el llibre hi trobareu, ni més ni menys, que tretze contes. I quina diferència tenen els contes? Doncs que si un no t’agrada, passes a l’altre! Genial, oi? I a més, no has d’esperar-te fins a l’epíleg del llibre per tenir un final d’aquells emocionants, sinó que en tens un a cada conte!

Què més es pot demanar a un llibre? No res més.

Doncs ja està, espero amb tota la meva innocent ànima que us agradi i, si pot ser, que rebí un taló amb una suma de diners important a mà del nostre estimat amic Albert Sánchez Piñol per una publicitat tan... poètica.

Pau Pujol

No sóc obsessiva, no sóc obsessiva, no sóc obsessiva

Dèries, plaers i addiccions d’una lectora desacomplexada

Parla del plaer de llegir, de l’esforç d’escriure i de la incertesa de viure, i ho fa de la mà d’una lectora desacomplexada que col·lecciona consells d’escriptors, definicions clíniques i paraules entre cometes.

Aquest és un llibre sobre llibres, però també sobre els símptomes de fer-se gran; sobre l’addicció a la xocolata, a arrencar-se els pèls de les cames un per un amb les pinces de les celles i a les novel·les fresques; sobre la ràbia contra el xiclet que s’enganxa a la sola; i sobre l’encert de les llibreries amb lavabos on et deixen tocar, remenar i, si cal, llegir.

En definitiva, un volum que dona sentit a l’escriptura, a la lectura i a la vida. I sempre amb un to humorístic i irònic. I recordeu: és millor que tasteu el llibre en lloc de deixar-vos convèncer pels elogis de la contracoberta.

Recomanat per Gemma Pera

Eva Piquer

Ara Llibres, novembre 2003

Brecht i la burgesia

Per a molts de nosaltres el nom de Bertolt Brecht ens pot sonar a xinès, però el cert és que Brecht va ser i, encara ara és, un dels grans noms de la literatura europea d’entreguerres.

La obra de Brecht és rica i variada, sobretot les seves poesies, algunes d’elles adaptades en forma de cançons. Principalment, però, la seva gran aportació a la literatura és la mescla i adaptació de les diferents avantguardes literàries; la seva poesia expressionista el situa en el cim de la literatura alemanya del segle passat. Tanmateix, el millor Brecht és el que es troba en el món teatral.

El Casament o *el Casament dels petits burgesos*, peça teatral escrita el 1919, és potser la seva obra més genuïna i aplaudida. Situada en la seva etapa de formació, queda lluny del Bertolt Brecht creador del teatre èpic o del Brecht més pessimista. Com ho faria el mateix Valle-Inclán, l’autor alemany ens mostra per mitjà d’un casament una galeria d’esperpèntics personatges de la classe mitjana-alta amb tots els seus defectes, vicis, mentides, hipocresies i enveges. Potser la seva ridiculització pot semblar poc natural, artificial, però tanmateix, dintre del mirall crític, les burles i les caricatures esdevenen autèntiques realitats, sempre mirant-ho amb una perspectiva històrica.

Brecht fa que els personatges es riguin els uns dels altres i de si mateixos amb una gran tendresa. El casament tracta el tema del matrimoni convencional, i enginya un banquet on trenca amb tot. Arremet contra la hipocresia, les aparences, la doble moral, les relacions de dominació entre sexes... i ho fa amb un humor intel·ligent i mordaç.

El Casament dels petits burgesos és sens dubte una gran obra teatral, no pas per la innovació estilística o temàtica, sinó pel desenvolupament i la caracterització dels seus personatges.

Joan Pubill

Llibrofàgia

Aventures marineres

A part de les clàssiques aventures de *l’Illa del Tresor* —on Robet L. Stevenson ens relata grans aventures marines a bord de la *Hispaniola*, i ens descriu personatges grotescos de la talla d’en John Silver el Llarg, o ens transporta en una illa infestada de perills i motins—, existeix una sèrie de relats curts escrits pel polonès Joseph Conrad que són tant o més creatius, realistes i entretinguts que la novel·la abans esmentada. Conrad, a cavall dels segles XIX i XX, és més que un geni a l’hora de narrar, és tot un mestre transmetent sensacions, cosa que enriqueix la mateixa prosa i el lector ho agraeix. Són conegudes les seves obres protagonitzades per Marlowe, *El Cor de les Tenebres* o *Nostramo*, i és celebrada la seva novel·la *Lord Jim*. Però pel que fa als seus relats, ens són tan desconeguts com els territoris que ell ens descriu. Tanmateix, *Tifó* és un dels relats curts més ben aconseguits, no tan sols en el gènere d’aventures, sinó també pel que fa a tota l’obra del segle XIX anglesa, per damunt del racista i contemporani seu Rudyard Kipling.

A *Tifó*, un mateix pot apreciar l’estil senzill però impactant de Conrad: la fusió entre el Romanticisme, en la descripció de paisatges i sentiments, i el millor Realisme de la època, en la descripció de les naus i els ports. Així mateix, Conrad esdevé pioner pel que fa a la literatura moderna. El protagonista, el capità Macwhirr, tenaç, de poques paraules i despreocupat, esdevé tot un símbol de la potència humana, capaç de suportar i superar la força de la naturalesa, encarnada en un devastador cicló oceànic. La tripulació, ben caracteritzada, en la qual destaca Jukes i el seu valor, condueix el Nan-Shan, un vapor siamès, tot i les dificultats, i, contagiats per la força del seu capità, a la seva destinació, transportant amb ells uns treballadors xinesos que retornen després d’una estada treballant a Amèrica.

Els problemes de l’home, les seves pors, la bogeria, tot es condensa dins la gran obra de Conrad. Una recomanació per al jovent i per als no tan joves.

Joan Pubill

Gaziel, escriptor

*L’home no serà mai feliç, de faisó durable, perquè persegueix aquests dos impossibles: que les coses siguin diferents de com són; que durin més del que poden*¹.

Gaziel, pseudònim d’Agustí Calvet (Sant Feliu de Guíxols 1887-Barcelona 1964), és un bon exemple del que fa aquest país amb els seus escriptors: els condemna a l’ostracisme. Qui es recorda avui de Gaziel? Qui llegeix Gaziel en l’actualitat? Se l’ha tractat tan malament que fins fa quatre dies no va veure publicada una de les seves millors obres, *Meditacions en el desert*, i en una edició tan testimonial que és introbable —només se’l pot llegir en la traducció al castellà. Aquestes meditacions foren escrites just acabada la Segona Guerra Mundial, i feien un repàs dels temes d’actualitat juntament amb lúcides anàlisis de les preocupacions que han ocupat la humanitat des que és humanitat. D’una cultura que tracta així els seus intel·lectuals, ell n’hauria fet un agut sarcasme. Seria un sarcasme des de la distància, des de la tristesa conformada que neix del coneixement del país, del petit país que habitem. Només, però, es permetria un moment de resignada tristor, ja que mai no deixaria de ser aquell escriptor-periodista

combatiu, agressiu i punyent. Aquest esperit crític i mordaç, un interès profund per una àmplia diversitat de temes i una prosa rigorosa i transparent són les seves credencials. La següent citació és un bon exemple de les característiques del millor Gaziel:

La història d’Espanya es podria resumir dient que és la història d’una família pobra, nombrosa i malavinguda, amb més caràcter primari en els seus diversos components que d’esperit col·lectiu.

Els trets essencials, que fan de Gaziel un escriptor important i sobretot actual, són semblants a aquells que l’emparenten amb dos coetanis seus, també escriptors-periodistes, Pla i Xammar. Tots tres, de la mateixa generació, comparteixen formació i vivències: *Nosaltres [...] hem estat potser els catalans moderns que han tingut en grau màxim l’orgull de la consciència nacional. Estàvem —i jo encara m’hi sento— tan lligats a Catalunya, que no podíem ni podrem mai ser res fora d’ella*. Eren periodistes, grans coneixedors de l’Europa del moment (bàsicament d’entreguerres), que un cop retirats, més o menys forçosament per les circumstàncies de la Guerra Civil, es convertiren en escriptors-intel·lectuals —faig servir el terme intel·lectual per designar escriptors que reflexionen, críticament, sobre la realitat. Aquestes reflexions parteixen del coneixement vivencial dels éssers humans, de les seves misèries i grandeses, per tal d’aportar una visió sempre penetrant i perspicaç del moment, buscant, però, produir una sotragada en el lector per fer-lo despertar d’una somnolència moltes vegades massa còmoda. No ens deixen mai indiferents, ens provoquen l’admiració per haver-nos descobert una manera nova de veure la realitat coneguda, o la indignació per una opinió xocant. En aquest sentit són intel·lectuals intempestius. En el sentit nietzschia: un escriptor ha de ser inoportú en la reflexió, afuat en les conclusions, honest en l’argumentació, intel·ligent en l’elecció dels temes i, per sobre de tot, valent en la crítica. Si, a tot això, hi afegim un vernís d’ironia, de sàvia i distanciadora ironia —apresa dels millors racionalistes i moralistes de tradició francesa (Montaigne com a exemple)—, disfrutarem llegint uns *savants* escriptors que sempre ens resultaran moderns i actuals. Voldria donar un exemple del que estic dient: en el seu llarg article sobre Francesc Cambó hi trobem una conclusió que serveix per al moment històric del personatge però que explica, al meu parer, un dels problemes essencials de la política feta des de Catalunya:

Aquest home malaguanyat fou el representant més eminent de la tràgica contradicció entre el sentiment catalanesc de les millors generacions burgeses de la Catalunya contemporània i la incapacitat radical, jo en diria congènita, en què es trobaven a l’hora de plasmar-lo en realitats polítiques. Quan s’adonaven que l’únic camí per on aquestes coses grans i terribles han de fer-se és el del sacrifici i el dolor integrals, el senys famós, irresistiblement, els empenyia a fer-se enrera.

Aquesta capacitat d’analtzar el moment concret per extreure’n una lliçó de llarg abast es produeix en qualsevol dels temes que tracti, fins i tot el més aparentment banal; relata, d’un senyor vell i ric tornat a Sant Feliu, el següent fet: *Mentre vaig viure a Cuba em tractaven de su mercé. Després, tot just desembarcat a Cadis, em digueren don José. En arribar a Barcelona ja només era el senyor Papitu. Jo et fot! Arribo aquí, al meu poble, i tothom em diu en Rosegacebes! (que és el motiu local de la seva família)*. Al costat de l’anècdota intencionada, hi podem trobar quasi-aforisme de gran calat filosòfic: *Els dos abismes entre els quals l’home es troba suspès no són pas els que esgarrifaven Pascal, sinó aquest: instint i intel·ligència. i el suprem dolor de l’home és constatar que, en definitiva, el primer guanya sempre. Els dos abismes entre els quals l’home es troba suspès no són pas els que*

¹ Totes les citacions són de l’obra *Meditacions en el desert*, en la seva edició censurada que va sortir dins les *Obres Completes. Obra catalana*. Editorial Selecta. Barcelona. 1970 pàg. 1485-1525

Llibrofàgia

esgarriaven Pascal, sinó aquest: instint i intel·ligència. i el suprem dolor de l'home és constatar que, en definitiva, el primer guanya sempre.

Però més enllà del to amb què desenvolupa les seves cavil·lacions, voldria destacar la vastitud de les preocupacions que l'ocupen i l'esforç que fa per arribar al fons dels grans assumptes humans. En un afany per clarificar el que és de naturalesa complex, Gaziel –tot fent un treball previ de desbrossament conceptual– busca sempre la manera més planera possible de traslladar-nos les seves reflexions sobre les qüestions tractades. Sense aquest esforç continuat per veure-hi més enllà, els temes apareixerien confusos, inassequibles, inintel·ligibles. Li hem de reconèixer un mèrit que moltes vegades passa desapercbut ja que només observem el resultat final, que sembla que vingui donat sol. Posaré dos exemples del que estic dient; el primer tracta, amb fina ironia, un concepte tan embarrassós com és la sexualitat: *Dir que el desig arbora els homes perquè hi ha dones és tan pueril i fals com afirmar que tenim gana perquè hi ha pollastres. No: en el començament fou la gana, que és el fet brutal. I quan no hi ha pollastres, o van escassos o cars, o passen massa alts o algú s'estima més un estornell que una poularde, o les interdiccions, morals i físiques, són insuperables, la gana per això no s'atura pas, sinó que s'abraona sobre tot comestible.* El segon aborda una contradicció que atrapa tant els defensors d'una ciència que pretén explicar-ho tot, com els partidaris d'un món sobrenatural que escapa a tota explicació: *Cal ser un fanàtic per a negar l'existència dels miracles –de fenòmens evidents que no tenen explicació racional. Però cal ésser també un fanàtic per a voler donar dels miracles –de qualsevol*

miracle– una explicació sobrenatural determinada. És voler explicar d'una manera precisa el que no té, precisament, explicació possible.

La tercera característica, que uneix Gaziel amb Pla i Xammar, és una prosa elaborada que sembla espontània, gens treballada. La lectura avança sense entrebancs, amb una argumentació entenedora i que ens permet seguir la reflexió sense dificultats, com un riu que es va escolant parsimoniós, amb fluïdesa i constància. I quan menys ho esperem sorgeix un revolt que ens sorprèn, i ens sorprèn per la visió que presenta, inesperada però lògica, enlluernadora per la veritat que conté, es produeix un llampec de clarividència que ens transporta a regions del pensament inimaginades. Us desafiï que trobeu una sola pàgina de Pla o de Gaziel on no es reculli una pensada inesperada que us captivi i us obligui a aturar-vos per pensar el desafiament que suposa la seva reflexió transmesa amb una prosa minuciosa, precisa, exacta, cristal·lina, rigorosa, suggerent. L'estil d'aquests escriptors, amb les seves diferències, és l'hereu més notable de tot el període que va des de la Renaixença fins a la guerra civil; és una manera d'escriure que encara es troba en obres d'autors que es formaren amb la República però que ara ha passat avall amb una rapidesa sorprenent. Caldria valorar per què, en temps d'escola obligatòria, l'empobriment del català ha avançat tant i tan de pressa fins al punt en què ens trobem. El millor antídoto contra aquest estat de coses és la lectura d'autors com els que he esmentat.

Per acabar, voldria destacar que els trets de què he parlat van acompanyats d'una insubornable defensa de la llibertat humana. S'entén que parlem de la llibertat de pensament, del pensament no aferrat per dogmes ni presentat com a veritats supremes i inalterables. Abominem de tota doctrina que es vulgui imposar com a certesa eterna. Tenint un profund coneixement de l'home, que els prové de l'observació i l'experiència, de la lectura i el viatge, de la reflexió i la vivència, no s'enganyen quant a la relativitat i caducitat dels afers humans. Quan Gaziel parla del gregarisme de la humanitat, ho fa amb un punt de fatalisme, amb aquell to dels escèptics molt viscuts quan analitzen *la inguarible propensió mental de l'home al dogmatisme*. La consideració de la conducta humana el porta a denunciar, sense gaires esperances, la complaença que mostrem a ser ramats, sembla que ens sentim més còmodes obeint acríticament que posant en dubte unes veritats que no per més repetides són més certes: *Mil·lennis de religió ens han acostumat a tenir per veritats absolutes simples creences sentimentals i a erigir en certituds dogmàtiques pures maneres de veure*. En lloc de *religions*, podria parlar de qualsevol ideologia encaminada a fer, de les persones, parts d'una massa indiferenciada, fàcilment manipulable.

En temps de menyspreu de les humanitats, la lectura d'autors com Gaziel, Pla o Xammar il·lumina l'esperit, engrandeix el coneixement, esvaeix les boires doctrinals, proveeix de raons ...

Ramon Llorens

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

El llegat d'una idea

Aquest any 2009 celebrem el 150 aniversari del llibre més polèmic i incendiari, possiblement, de la història de la ciència, i també que fa 200 anys del naixement de l'home que el va escriure. L'anglès Charles Darwin no va inventar la idea de l'evolució, com tampoc mestres com Beethoven o Mozart van inventar la idea de música. El que va aportar Darwin amb *L'origen de les espècies* va ser una poderosa teoria sobre com podia succeir l'evolució per mecanismes purament naturals, fet que va donar als científics suficient llibertat per explorar la gloriosa complexitat de la vida, en lloc de rendir-se i d'acceptar-la com a un misteri irresoluble.

Va dir el biòleg Theodosius Dobzhansky que “res té sentit en biologia, excepte si s'observa des de la llum de l'evolució”. Aquesta llum, que va començar amb una petita espurna insignificant a la ment d'un jove naturalista embarcat a la seva nau *Beagle* (des d'on va donar la volta al món i va poder elaborar, mitjançant l'estudi de diverses espècies, la seva teoria), és avui dia tan brillant i encegadora que ens permet, sense anar més lluny, llegir el mateix text de la nostra vida. Darwin estaria encantat de descobrir tot el que no sabia, i també tot el que ens queda per aprendre.

Però, com s'originen les espècies i com arriben a estar on estan actualment? La versió ortodoxa, encara àmpliament acceptada per la ciència europea en l'època de Darwin, era que Déu havia creat les espècies independentment unes de les altres, en remeses successives (per compensar les extincions), i quasi a l'atzar havia decidit col·locar-les en les seves corresponents àrees de distribució: les girafes i lleons a Àfrica, els cangurs i koales a Austràlia i els pingüins a l'Antàrtida, per posar un exemple vulgar. A Darwin no el convenia gens aquesta versió creacionista, cosa que el va dur a elaborar, com ja saben, una teoria més eficient, inductiva i convincent.

Encara que la genètica moderna coincideixi amb Darwin en molts aspectes, també posa de manifest el seu màxim error. Pel que he pogut descobrir tot investigant, les seves idees sobre el mecanisme de l'herència eren confuses i errònies. Ell pensava que cada organisme era una mescla dels trets dels seus pares, i més tard va començar a creure que també transmetia a la seva descendència els trets adquirits durant la vida. Mai va arribar a entendre, com ho va fer l'humil monjo agustí Gregor Mendel, que un organisme no és sols una barreja dels seus pares, sinó un mosaic de multitud de característiques individuals heretades dels seus progenitors, que a la vegada ho van heretar dels seus avis i besavis.

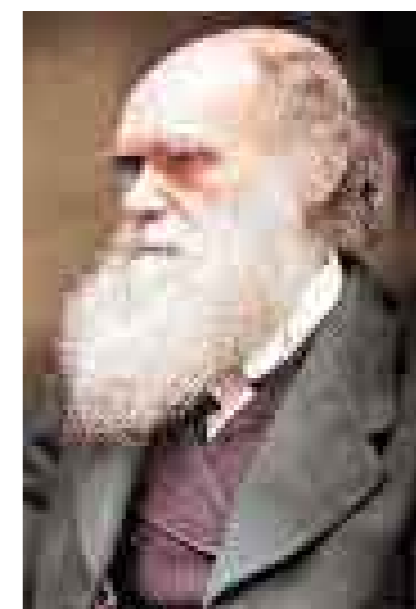
Les pistes que el van guiar cap a aquesta teoria segueixen, en gran part, oblidades i perdudes. Els estudiosos creuen que va ser, possiblement, l'observació i estudi d'una gran varietat de fauna (sobretot d'Amèrica del

Sud) durant el seu viatge amb el *Beagle* arreu del món. De totes maneres, aquests encara debaten la importància que tingueren veritablement aquests animals. Les proves no són concloents, ni tampoc els comentaris al respecte que el propi Darwin ens va deixar. No obstant, des del meu punt de vista, el més revelador d'aquests comentaris es troba en un lloc tan visible que pocs, molt pocs, hi paren atenció. Tot fullejant les primeres pàgines de *L'origen de les espècies*, un descobreix que Darwin obre el llibre amb una nota nostàlgica que diu:

“Em van sorprendre molt certs fets en la distribució dels éssers orgànics que viuen a Amèrica del Sud, i les relacions geològiques entre els habitants actuals i els d'abans d'aquest continent. Aquests fets [...] semblaven donar una mica de llum a l'origen de les espècies del món [...]”

Aquest missatge, el seu missatge, mai ha estat més viu.

Alfred R. Wallace, El “Darwin” Oblidat

Possiblement pocs de vostès coneixen el nom d'Alfred Russel Wallace, científic britànic de la mateixa època de Darwin. Ambdós van elaborar pràcticament la mateixa teoria de manera independent i van arribar a les mateixes conclusions. De fet, es diu que Darwin va poder completar el seu estudi gràcies a les informacions que Alfred Wallace li va proporcionar just abans que aquest es decidís a presentar *L'origen de les espècies*.

La història ha semblat decantar-se pel seu compatriota a l'hora de triar el vertader pare de la selecció natural. No obstant, no podem (ni hem) de passar per alt les nombroses investigacions que va dur a terme i el pes d'Alfred Wallace en el món de l'evolucionisme. Cap a l'any 1858 va desenvolupar la seva pròpia teoria evolutiva de manera paral·lela a la realitzada per Darwin. Va dividir el món dels éssers vius amb una línia que avui dia porta el seu nom i, tot i que va dedicar la seva vida a la investigació, mai va formar part de l'excloent món científic britànic de l'època.

L'any 1889 va decidir publicar un tractat complet sobre la selecció natural i, amb molta humilitat, el va anomenar “darwinisme”. Sembla, doncs, que l'epònim no era l'important per a ell. Les idees, no obstant, sí.

Va morir el 4 de novembre de 1913 a l'edat de 90 anys.

Jordi Serra

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

Evolucionisme i genètica: 10 dates per no oblidar

• **1859:** Darwin publica *L'origen de les espècies*, i encén el debat sobre la selecció natural i l'evolució, així com l'amenaça que la teoria suposa per a la religió i a la tradició social.

El descobriment de fòssils fomenta l'interès públic per l'evolució

• **1865:** Un desconegut monjo agustí, Gregor Mendel, demostra que certs "factors" (més tard anomenats gens) en els pèsols no es barregen en les successives generacions. En comptes d'això, s'hereten de manera independent uns dels altres.

• **1871:** Darwin publica *L'origen de l'home*. Demostra que facultats com la moral i la intel·ligència poden ser causades per selecció natural en els nostres avantpassats simis.

• **1882:** Mor Darwin. L'evolució és força acceptada, però no la idea que l'home sigui descendent del mono. Es qüestiona cada cop més la creença de Darwin en la selecció natural com a mecanisme de canvi.

• **1910-1913:** Mitjançant l'estudi de nombroses generacions de mosques de la fruita, Thomas Hunt Morgan i els seus companys demostren l'existència dels gens, els vinculen a l'herència i els ubiquen als cromosomes.

• **1953:** James Watson i Francis Crick descobreixen l'estructura de doble hèlix de l'ADN, desvelant així el misteri de la transmissió d'informació genètica d'una generació a la següent.

• **1960-1980:** Els descobriments fòssils dels Leakey, Donald Johnson i altres científics a Àfrica culminen amb la troballa a Etiòpia de l'esquelet parcial d'un homínid de més de 3 milions d'anys d'edat. L'esquelet, anomenat Lucy, definirà la nova espècie *Australopithecus afarensis*, que se situa a la base del llinatge humà.

• **1977:** Carl Woese redefineix l'arbre de la vida. En classificar les Espècies per les seves similituds genètiques i no per assemblar-se físicament, defineix un nou domini d'éssers vius tot dividint els microorganismes en bacteris i arqueobacteris.

• **2003:** Es completa la seqüència del genoma humà. L'estreta similitud entre el nostre genoma i el del ximpanzé posa en evidència altre cop la descendència d'un avantpassat comú amb nosaltres.

• **Actualment:** Els biòlegs, naturalistes i paleontòlegs segueixen ampliant la visió de Darwin dia a dia. La variació entre espècies es considera el resultat dels mecanismes que controlen l'activació o desactivació dels gens durant el desenvolupament de l'organisme.

Jordi Serra

Les cèl·lules mare i per què són tan meravelloses

Pels vols de l'any passat, hi va haver cert rebombori mediàtic entorn del tema de les cèl·lules mare. Dic cert rebombori perquè, en tractar-se d'una notícia de ciència, com no podia ser d'una altra manera, la informació va ser proporcionada amb comptagotes.

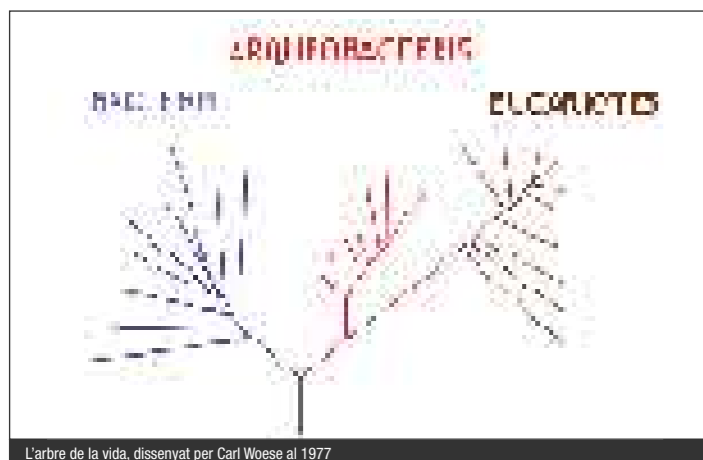
Per fer-nos-en una idea. Les cèl·lules mare són cèl·lules no especialitzades que tenen la capacitat de diferenciar-se i esdevenir qualsevol cèl·lula de l'organisme. El que fa que siguin tan interessants és, per tant, la seva capacitat de substituir clínicament teixit de qualsevol òrgan del cos. No obstant, aquest teixit cal que sigui compatible amb el donant. Això s'aconsegueix amb la clonació terapèutica.

La clonació terapèutica és un procés pel qual se substitueix el nucli d'un oòcit pel nucli d'una cèl·lula del pacient, com menys diferenciada millor. Quan el zigot resultant es troba en la fase de blastocit, se'n poden obtenir cèl·lules mare amb la mateixa dotació cromosòmica que la del pacient. Aquestes cèl·lules es poden dirigir després perquè es diferenciïn en qualsevol tipus de cèl·lula, com per exemple teixit pancreàtic.

Tot i que aquest procés de per si ja genera innumerable possibilitats mèdiques, la ciència no s'ha aturat aquí, i ha col·locat sobre el porta-objectes de la investigació la desdiferenciació de cèl·lules, és a dir, convertir cèl·lules normals i corrents especialitzades en cèl·lules mare, que, evidentment, tindran la mateixa dotació cromosòmica que les cèl·lules originals. Convertir cabell en fetge. Aviat.

Miquel Cabruja

L'arbre de la vida, dissenyat per Carl Woese al 1977

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

Fem ciència!

Tres experiments i la seva explicació

Els podran semblar infantils o, fins i tot, avorrits, però darrere aquests experiments hi trobaran fenòmens difícils d'explicar i, sobretot, molta ciència. Gaudeixin fent-los a casa seva, sense cap mena de perill, tot descobrint la màgia de la ciència i com de simple pot ser a vegades. Ah! i no mirin la resposta fins al final.

1. La xocolata i la velocitat de la llum

Investiguem com es mesura la velocitat de la llum amb una tauleta de xocolata

Primerament treguin del microones l'anella sobre la qual gira el plat de vidre, per tal que aquest no pugui rotar. Seguidament col·loquin una rajola de xocolata i escalfin-la a màxima potència durant uns 85-90 segons. Quan la traguin, podran observar un parell de forats a la xocolata que els permetran mesurar la velocitat de la llum.

Explicació: Les microones, en estar confinades, formen ones electromagnètiques estacionàries. Aquestes són les responsables de la parella de forats que observaran. Mesurin la distància entre ells (sol donar uns 5,5 – 6 cm) i multipliquin-la per 2 i seguidament per 2.450.000 (que són les freqüències de les microones). El resultat és 294.000.000, una xifra que expressada en m/s s'acosta molt al valor de la velocitat de la llum que s'obté als laboratoris de física (299.792.459 m/s).

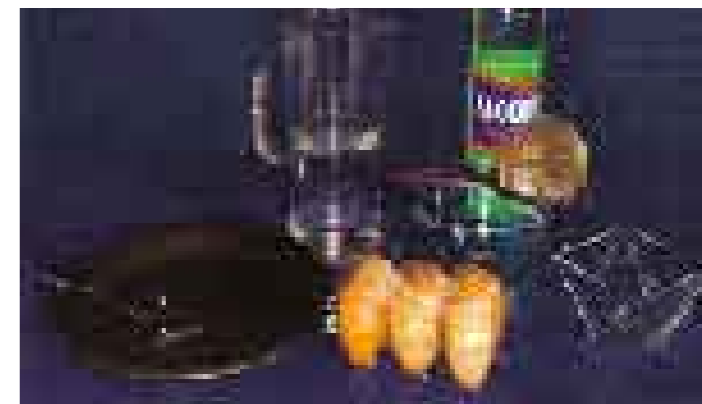
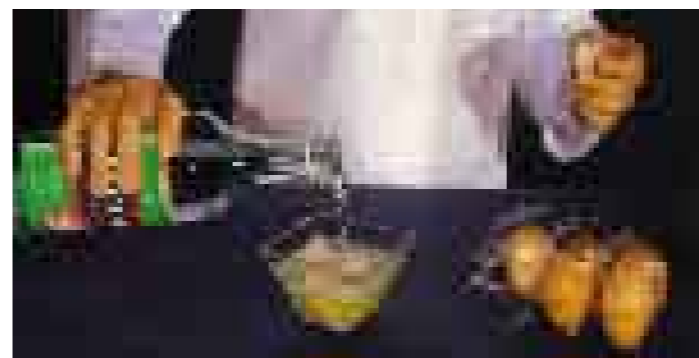
2. Uns ous ecològics

Com fer una truita o uns ous batuts sense haver d'utilitzar calor

En el cas que es quedin sense gas o sense llum (o bé que siguin un ecologista de debò) i tinguin a mà una quantitat d'ous, no cal preocupar-se. Poden coure'ls químicament mitjançant alcohol de 95°, el mateix que ens apliquem, per exemple, per netejar-nos les ferides. Per fer-ho, hauran de seguir els següents passos:

1. Trenqui els ous, aboquin el rovell dins un recipient qualsevol.
2. Cobreixin-los amb alcohol de 95° (tal i com es pot veure a la segona fotografia), el mateix que hem esmentat abans.
3. Tot seguit, comencin a batre la mescla que tinguin dins del recipient fins que es formi una "pasta" semblant a la dels ous batuts.
4. Seguidament, col·loquin aquesta barreja sobre un colador i aboquin sobre d'aquesta una mica d'aigua per tal d'eliminar l'alcohol.
5. Finalment, el nostre plat ja està a punt de ser degustat.

Explicació: Quan fregim o coem un ou, el que estem fent és aplicar calor per desnaturalitzar les proteïnes que el constitueixen. Els filaments d'aminoàcids que componen aquestes proteïnes es desenrotllen i es barregen entre ells. Amb l'alcohol, quan es posa en contacte amb aquests aminoàcids, succeeix el mateix.

3. Un volcà a casa nostra

Com produir un volcà controlat a casa nostra sense haver de córrer cap perill

Tots vostès saben que un volcà és una fissura a l'escorça terrestre que està en contacte amb una zona magmàtica i que sota certes condicions permet la sortida de materials líquids i sòlids d'elevada temperatura (el que anomenem lava). Tothom coneix els efectes devastadors i gens desitjables d'una erupció volcànica; No obstant, també és un espectacle majestuós i certament irrepètible.

Què ens fa falta?

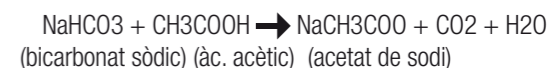
- Una ampolla de plàstic petita (25 cl)
- Una mica de farina
- Bicarbonat de sodi
- Vinagre
- Aigua
- Una mica de suc vermellós (per exemple, aigua amb pintura vermella)

Què farem?

S'omple l'ampolla amb aigua fins aproximadament un terç del seu volum i seguidament s'hi aboca vinagre fins a completar una mica més de dos terços d'aquesta ampolla. Tot seguit s'hi afegeix una cullerada del líquid vermellós que donarà el color vermell característic de la nostra "lava". Ara es col·loca l'ampolla al terra. Poden fer-hi una muntanyeta de sorra al voltant, per donar la forma de volcà.

Finalment, i per tal que es produeixi la reacció química, s'afegeix a la boca del volcà (de l'ampolla) un parell de cullerades de bicarbonat sòdic amb farina, per donar a la lava un caràcter més espumós i espès.

Explicació: En entrar en contacte el bicarbonat de sodi amb l'àcid acètic del vinagre té lloc un procés químic (veure a sota) en el qual s'origina diòxid de carboni (un gas) que "empeny" la lava fins l'exterior. Durant la reacció també s'origina acetat de sodi.

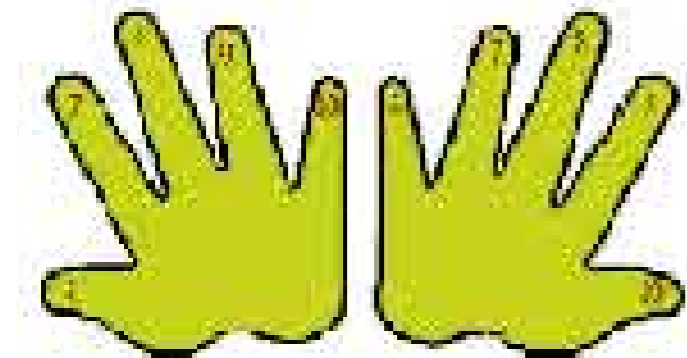

Jordi Serra

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

Multiplicacions amb els dits

Vegem com fer qualsevol multiplicació d'un número per altre estan amb-dós compresos entre 6 i 10. Els dits de les mans representen els números del 6 a 10 a cada mà.

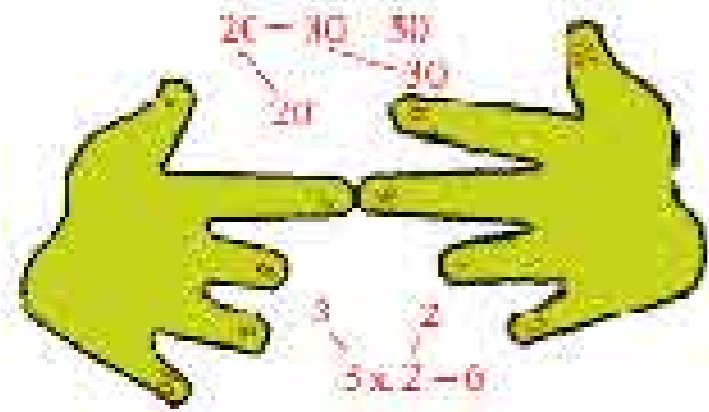
Multiplicarem 7×8 , com exemple.

Col·loca el dit 7 de la mà esquerra enfront del dit 8 de la mà dreta. Aleshores doblega els dits per sota d'aquests números.

Per buscar les desenes sumem els dits sense doblegar de les dues mans (2 de l'esquerra i 3 de la dreta).

Per buscar les unitats, multipliquem els dits doblegats de les dues mans (3 de l'esquerra per 2 de la dreta).

Vegeu el dibuix:

Per tant el resultat serà $7 \times 8 = 50 + 6 = 56$.

Fem un altre exemple: 6×7 . Col·loquem el dit polze de la mà esquerra enfront del dit índex de la mà dreta. Aleshores: $10 + 20 = 30$, per un costat, i $4 \times 3 = 12$ per l'altre; el resultat final: $6 \times 7 = 30 + 12 = 42$

Una demostració matemàtica:

Segui a el dit de la mà esquerra i b el de la mà dreta que es posen un enfront de l'altre.

$$\begin{aligned} 7 \times 8 &= (5+a)(5+b) = 25+5(a+b) + a \cdot b; \text{ afegim } 10(a+b) - 10(a+b) \\ &= 25+5(a+b) + a \cdot b - 10(a+b) + 10(a+b); \text{ ordenem termes} \\ &= 10(a+b) + 25 + 5(a+b) - 10(a+b) + a \cdot b; \text{ agrupem termes} \\ &= 10(a+b) + [25 - 5(a+b) + a \cdot b] \text{ transformem en producte} \\ &= 10(a+b) + (5-a)(5-b) \end{aligned}$$

Comprovem:

$$7 \times 8 = (5+2)(5+3) = (2+3) \cdot 10 + (5-2) \cdot (5-3) = 5 \cdot 10 + 6 = 56$$

Martí Torras

Departament de Matemàtiques

Opinions contraposades

Els mites de l'energia nuclear

Ara resulta que, després de molts anys de paralització i abandonament de les centrals nuclears, aquestes són la solució davant el canvi climàtic. Darrera una campanya multimilionària de la indústria nuclear, Greenpeace ha organitzat una campanya(*) que pretén fer front a tots els arguments falsos que la indústria nuclear utilitza a diari. En aquest article us en fem cinc cèntims.

La seguretat de les nuclears

Quan l'any 1986 hi va haver el greu accident de Txernòbil (la radioactivitat es va escampar arreu d'Europa recorrent milers de quilòmetres), els defensors de les nuclears van dir que aquest accident era una conseqüència del règim soviètic i que per tant no es podia produir a Occident. Per no fer una llista massa llarga podem citar alguns dels accidents nuclears no soviètics de més "categoria": Winscale (UK, 1957), Harrisburg (USA, 1979) i Kashiwazaki-Kariwa (Japó, 2007). El que és indiscutible és que la tragèdia de Txernòbil va demostrar la capacitat de destrucció d'aquesta font d'energia. Encara avui hi ha un rastre d'afectats difícil d'avaluar.

És contradictori que s'afirmi que l'energia nuclear ja és molt segura, i que d'aquí unes dècades estaran llestos els reactors de 4ª generació, els quals seran "vertaderament segurs". Només heu de llegir la lletra petita de qualsevol contracte d'assegurança i veureu que no n'hi ha cap que cobreixi un accident nuclear, per què? El perill d'accident nuclear augmenta amb l'envelliment de les centrals. Les centrals espanyoles tenen una mitjana de quasi 25 anys (la seva vida útil tècnica). La més antiga és la de Sta. Mª de Garoña, inaugurada pel Generalísimo Franco l'any 1971.

Moltes agències d'intel·ligència (mai no he entès això "d'intel·ligència militar", però en parlarem un altre dia) consideren que les centrals nuclears són instal·lacions d'alt risc, per ser potencials objectius d'atacs terroristes.

És neta i sostenible l'energia nuclear?

Les centrals nuclears generen residus radioactius la vida dels quals pot prolongar-se durant milers d'anys. Han fabricat un perill que no saben com resoldre i el deixen d'herència per a les futures generacions. Perquè una energia sigui sostenible cal que sigui econòmicament eficaç, socialment equitativa i medioambientalment acceptable. L'energia nuclear a més de no ser rendible ja ha produït un bon nombre de problemes a les persones i al medi ambient. És el paradigma de la insostenibilitat.

Canvi climàtic i dependència del petroli.

La indústria nuclear intenta aconseguir més subvencions estatals, que ha estat rebent des dels seus orígens, i per això ara intenta justificar que l'única manera de reduir les emissions de CO₂ és substituir les centrals tèrmiques de combustibles sòlids per centrals nuclears. (**)

Les centrals nuclears no poden fer res per disminuir la nostra dependència dels combustibles fòssils per la seva incapacitat per substituir el consum d'aquests en el sector transport, que, en un 95%, s'alimenta dels derivats del petroli. A Espanya, l'energia nuclear no proporciona independència energètica, ja que tot l'urani s'ha d'importar i enriquir en països estrangers

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

La nostra dependència tecnològica en el sector nuclear és gairebé del 100%, ja que tots els models de reactors presents i projectats són estrangers.

En qualsevol cas, l'energia nuclear no podrà contribuir significativament al futur consum d'energia de la humanitat per l'escassetat d'urani. Com a màxim, hi ha reserves d'urani per a uns 60-80 anys al ritme de consum actual, cosa que impedeix un relançament a gran escala de l'energia nuclear, tal com demanen els seus promotors.

El cas finès

El buc insígnia de l'autoproclamat "renaixement" de la indústria nuclear, el Reactor Europeu d'Aigua a Pressió (EPR) que, amb el nom d'Olkiluoto 3 (OL3), s'està construint a Finlàndia, il·lustra perfectament l'engany que suposa considerar l'energia nuclear com la solució al canvi climàtic.

Finlàndia ha confiat en la construcció d'aquesta central nuclear i està resultant un fracàs. En efecte, el mes d'agost de 2007, després de només 27 mesos de construcció, es va declarar oficialment que el projecte sofriria un retard d'entre 24 i 30 mesos i que superava el pressupost inicial en uns 1.500 milions d'euros. El 17 d'octubre de 2008, *Financial Times* va publicar que Areva i TVO, la companyia elèctrica client d'aquesta a Finlàndia, reconeixen que el reactor no estarà acabat abans de 2012. Aquest suposa el quart retard oficial sobre la previsió inicial de finalització programada per a 2009.

S'han detectat molts errors de disseny i ha tingut una sèrie d'accidents que posen en dubte la seva pretesa seguretat. La lliçó fina és clara. L'energia nuclear no pot oferir reduccions de CO₂ a temps, posa en perill la inversió en energia renovable neta i l'eficiència energètica, i comporta uns riscos per a la salut i la seguretat inacceptables

La rendibilitat de les centrals nuclears

L'energia nuclear és una opció inviable econòmicament i només pot subsistir si compta amb forts subsidis estatals. Encara que els costos variables són baixos, les inversions inicials són molt altes, i això causa inseguretat en els inversors, elevades despeses financeres, etcètera. Fent un reconeixement implícit que l'energia nucle-

ar no és competitiva, els representants del lobby nuclear admeten que necessitarien un marc regulador que garantis plenament les seves inversions. Això, en el model liberalitzat de manera creixent d'economia, és la recerca d'un avantatge del tot inacceptable. A més a més hi ha costos importants de l'energia nuclear que han estat repercutits majoritàriament sobre els consumidors, com la gestió dels residus radioactius (el seu cost s'eleva, fins a 2007, a més de 13.000 milions, segons dades de la Fundació ENRESA). El manteniment de la moratòria nuclear durant un temps innecessari, abonant el 3,5% del rebut de l'electricitat als propietaris de centrals nuclears en moratòria, així com l'abonament dels Costos de Transició a la Competència (CTC), ha suposat una injustificada transmissió de rendes dels consumidors als amos de la indústria nuclear.

Espanya depèn de la importació d'electricitat nuclear de França?

Les dades disponibles més recents que procedeixen de l'Informe sobre el Sistema Eléctric Espanol 2007 de REE mostren que aquest any el saldo net d'intercanvis internacionals d'electricitat va ser exportador, i va pujar a 5,754 TWh (teravatis-hora). És a dir, el 2007, per quart any consecutiu, Espanya va exportar més electricitat que la que va importar (el 2007 fins i tot es va exportar un 75,3% més que el 2006)

Hi ha alternatives?

Afortunadament, existeix la solució eficaç al canvi climàtic: un model energètic sostenible l'eix fonamental del qual són les energies netes (renovables i tecnologies d'estalvi i eficiència). Aplicades en tots els àmbits —generació d'electricitat, transport...— les energies netes poden assolir reduir de forma efectiva, també en termes econòmics, les emissions de CO₂. Les inversions que es destinen a promoure l'eficiència energètica són set vegades més efectives que les que es destinen a l'energia nuclear a l'hora d'evitar emissions de CO₂.

Un estudi elaborat per Greenpeace determina que Catalunya podria produir amb energia renovable el 100% de l'electricitat que consumiríem l'any 2050. El cost que tindria per a les administracions, poc més de 18.000 milions d'euros, s'amortitzaria en un termini de tres a 10 anys.

Abandonar l'energia nuclear és exclusivament una qüestió de voluntat política, ja que no hi ha cap problema tècnic, energètic o econòmic que ho impedeixi i, a més, és el més desitjable des del punt de vista de la seguretat i de la protecció del medi ambient i de la salut.

Jaume Pera

(*) Una energia sense futur. Desmuntat les mentides de la indústria nuclear. www.greenpeace.org/raw/content/espana/reports/una-energia-sense-futur-desmu.pdf

(**) "Sustituir todos los combustibles fósiles empleados en la generación eléctrica para el 2030 requeriría construir unos 4.700 reactores de 1 GWe, es decir, un reactor cada dos días durante los próximos 25 años. Habría que incrementar la extracción de uranio de las 45 kt/año actuales a más de 700 kt/año y en 60 años supondría consumir más de 40 millones de toneladas de uranio, cuando las reservas localizadas son sólo de 3,2 millones y las hipotéticas y especulativas no llegan a otros 11 millones de toneladas". Marcel Coderch, "Energía nuclear, ¿agonía o resurrección?", epílogo a Anna Cirera/ Joan Benach/ Eduard Rodríguez Farré: *¿Átomos de fiar? Impacto de la energía nuclear sobre la salud y el medio ambiente*, Los Libros de la Catarata, Madrid 2007, p. 132

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

Opinions contraposades

No són molins, Sancho, són aerogeneradors

Vivim una època en què mentre alguns treballen per eliminar símbols de dictadures feixistes o comunistes, altres estudien i restauren amb dedicació el que resta de l'obra d'altres tirans de temps més antics. No és d'estranyar que els vells molins per moldre el blat de *La Mancha* o els d'Holanda per pouar l'aigua i secar els *polders* siguin considerats obres d'art per a uns i, contràriament, els aerogeneradors moderns representin per a aquests un atac al paisatge. La diferència s'estableix malgrat que ambdós tipus aprofiten la força del vent. Les centrals eòliques de darrera generació són, per a molts, antiestètiques, sorolloses i un perill per a la migració de les orenetes. Ni les quantitats de diners milionàries pagades per les empreses elèctriques als municipis afectats, ni la demanda elèctrica de l'aire condicionat a casa dels ecologistes i no tant ecologistes són arguments de pes per als més reticents.

Durant la forta ventada del 5 de març d'enguany es va batre el rècord d'aprofitament d'electricitat creada en aerogeneradors a Espanya amb 11203 MW a les 11:10 hores que suposaren el 29 % de l'energia consumida (REE). Més que els 7728 MW que poden produir els 8 reactors nuclears espanyols funcionant simultàniament al màxim. La contribució catalana fou més aviat minsa (per sota de *La Rioja*). El vent al nostre país, més que electricitat, va produir el bolc d'alguns camions.

La bioenergia també arrossega controvèrsia. La febre ecologista de les classes mitjanes dels països rics demanda grans quantitats de biocombustibles líquids. Es substitueixen part dels conreus d'aliments per a la població per d'altres que han d'alimentar els motors dels autos de la gent més verda del món. Les conseqüències: una pujada de preu dels cereals, que empobreix més els pobres, i la destrucció de més bosc tropical per poder satisfer aquesta doble demanda. Contràriament, el biogàs produït en la fermentació de residus animals, agrícoles o urbans, així com l'aprofitament de biomassa no sobreexplotant els boscos són inqüestionablement bones solucions ja que són també renovables, no alteren negativament l'agricultura i ajuden a eliminar el contaminant metà.

El gas natural i el petroli, a part de produir efecte hivernacle, hipotequen l'economia dels països consumidors, conseqüència de la sangria de capital cap a règims en molts casos antidemocràtics que pretenen legitimar-se gràcies a la relativa bonança econòmica que produeix el negoci dels hidrocarburs fòssils. De qualsevol manera, malgrat ser directament causants del canvi climàtic, les centrals tèrmiques no són tan mal vistes com les centrals nuclears.

Un dels països que s'aprofiten de la satanització de l'energia nuclear és Rússia. El pànic general que creà la catàstrofe de Txernòbil a l'antiga república soviètica d'Ucraïna ajuda a vendre més gas i petroli a països que han tancat o estant tancant les centrals nuclears. Alemanya està executant un pla per tenir fora de servei totes les centrals nuclears el 2021 i altres països de l'est n'han hagut d'aturar moltes en la seva entrada a la CEE per manca de seguretat. Rússia, a més de fer-se la barba d'or, va consolidant un govern cada vegada més autoritari. Europa, sota el xantatge permanent de la seva dependència energètica, no hi pot dir res. Les autoritats russes declaren amb una

certa ironia que l'escalfament global els afavoreix, que podran conrear grans extensions de terreny que fins ara eren erms a causa del gel. En resum, fan la jugada perfecta.

Les agressives campanyes de *marketing* de les companyies elèctriques ens estan venent darrerament la bondat de les centrals de cycle combinat com a un model de generació energètica no contaminant quan només es tracta de tèrmiques d'alt rendiment que utilitzen combustibles fòssils –responsables de l'efecte hivernacle– com el gas natural. L'èxit de l'actuació ha estat tan gran que fins i tot grups ecologistes s'han empassat els arguments i se n'han convertit en defensors aferrissats.

L'energia, en general, és considerada neta quan ve de lluny; tan lluny que no se sap d'on ve. Així, les centrals electrogeneradores, en el nostre país, han d'estar amagades a les zones menys poblades, en les zones de més valor ecològic. Com que la població i la consciència ecològica en els darrers anys han augmentat de manera important, ja és impensable la construcció en democràcia d'una nova central tèrmica, nuclear o fins i tot hidroelèctrica de potència important si aquesta es pot veure des del balcó de casa. I és que alguns no fan distinció: totes són contaminants i perilloses. Sobretot si ens fan baixar la taxació de la nostra vivenda.

La solució podria ser doble: o es fa venir l'electricitat a través de línies d'alta tensió soterrades (corrent continu!) dels països on no està tan mal vist de produir-la, com ara de les centrals nuclears de França, o bé es construeixen minicentrals, que no fan tanta por, ben interconnectades a cada poble o a cada habitatge. La primera és cara, multiplica per 6 el cost del tram afectat respecte a les clàssiques torres. Aprofitar infraestructures en construcció com el TGV o el desdoblament de la NII reduiria costos però les comissions, es diu, no serien les mateixes. La segona també és cara, perquè el preu de l'habitatge és ja alt de per sí sense aquests equipaments; però això sí, és del tot desitjable. El que és segur és que necessitem electricitat per a les cases, fàbriques, cotxes elèctrics o per produir l'hidrogen per als vehicles que utilitzaran aquest gas. I encara més sense una voluntat ciutadana majoritària de renunciar a res o estalviar massa.

Un servidor, que anava a escola amb l'adhesiu de moda d'"Atomkraft nein Danke" ("Nuclears no gràcies") a la carpeta, fa com els jueus conversos que esdevingueren els més ferotges inquisidors. Com Suècia, que el 1979 va votar en referèndum l'abandonament de l'energia nuclear i aquest any trenca la moratòria nuclear sumant-se a la Gran Bretanya, Finlàndia o França tot apostant per les noves plantes

7ciències per Jordi Serra i Miquel Cabruja

atòmiques de tercera generació EPR, *European Pressurized Reactor*, que n'augmenten la potència en un 22% amb el mateix combustible i redueixen el volum de residus en un 30%. Itàlia també s'hi ha afegit aquesta darrera setmana de febrer i Alemanya sembla que ben aviat seguirà el mateix camí. Consideren que un tancament forçat de les centrals nuclears de fissió (urani, plutoni) no seria adequat ara mateix. Entenen que els seus inconvenients, malgrat ser molts –sobretot sabent que el combustible no és una font renovable–, són en aquesta època de crisi econòmica i ecològica un mal menor. L'emmagatzematge dels residus no hauria de ser un problema tan greu si els municipis hi col·laboren; per la voluntat d'ajut al conjunt de la societat i per les remuneracions valuosíssimes.

En la població en la qual visc s'hi troba l'abocador comarcal de la Selva en què s'hi llença tot allò que en una societat ecològica de veritat hauria de ser degudament reciclat. La majoria dels seus habitants, i el turisme per descomptat, desconeix la seva existència, malgrat trobar-se a cel obert i produir filtracions de llixiviats. És, doncs, un exemple d'obra controvertida que s'oculta en un paratge de valor ecològic indubtable on per sort o per desgràcia hi va poca gent. Una infraestructura necessària mentre no canviem els nostres hàbits de consum i els polítics no vulguin portar a terme actuacions efectives, prou valentes fins al punt de ser antipopulars, d'aprofitament de residus urbans. Seria tan greu la construcció de deixalleries nuclears del material que ja no pot ser reutilitzat, degudament protegides i controlades, respectant el medi ambient?

El científic anglès James Lovelock fou el primer en formular la *Hipòtesi Gaia* (nom de la deessa grega de la Terra). El nostre planeta es comporta com un sistema autoregulat en què no només el medi ambient influeix en els éssers vius sinó també al revés. Aquest químic i doctor en medicina afirma amb sornegueria que no li importaria tenir dipòsits de residus nuclears al jardí de casa ja que així, en poder-hi haver més centrals nuclears, no li farien malbé el paisatge les centrals eòliques i a més tindria aigua calenta de franc. Un comentari que justifica comparant el nostre planeta a un malalt terminal per l'escalfament global per al qual qualsevol medicina li és una esperança.

L'energia ha de ser el més diversificada possible, sense descartar-ne cap com ara la solar (des de les cares plaques fotovoltaïques –amb elevadíssims costos ecològics de producció– fins a les eficients centrals tèrmiques solars) o la tèrmica de carbó capturant el CO₂, evitant al màxim les dependències d'una font o d'uns països determinats. Tot en espera de trobar-ne de prou netes, econòmiques i potents com ara els reactors nuclears de fusió. Cada any es llegeixen en els mitjans de comunicació petits progressos i també falsos èxits en aquest camp. Les desenes de milers de milions d'euros de què disposa el consorci internacional ITER (*International Thermonuclear Experimental Reactor*), en el qual participen totes les potències mundials inclosa la Xina, algun dia donaran fruit. Esperem que els que s'oposen a gairebé tot tipus de sistema de producció d'energia considerin la fusió atòmica –unió dels àtoms d'hidrogen– quelcom semblant als molins de *La Mancha* i no pas als antiestètics aerogeneradors que espatllen l'horitzó d'Europa, segons diuen.

Joan Culler

Departament d'orientació

Receptes per tot el cos

Des del Departament d'Orientació us proposem tres receptes per a cuidar-vos. Començarem amb una recepta que farà feliç el vostre estómac.

Creppes del Marroc

Ingredients: 2 Ous / ½ kg de farina / sal / 2 gots d'aigua / oli

Preparació:

1. Barrejar la farina amb l'aigua.
2. Es posen els ous i la sal.
3. Es passa per la batidora fins que no quedin grumolls.
4. S'escalfa l'oli a la paella.
5. Escampem una mica de massa en forma de rodona.
6. Ho tirem a la paella i esperem que es cogui d'un costat.
7. Després la girem perquè es faci de l'altre costat.
8. Es treu de la paella i es pot acompanyar del que més ens agradi: formatge, mantega, melmelada, nocilla ...

A continuació us en proposem una que us beneficiarà bé al vostre cor.

Recepta per ser feliç

4 tasses d'amor	5 cullerades d'esperança
2 tasses de lleialtat	2 cullerades de tendresa
3 tasses d'oblit d'un mateix	4 parts d'esperitualitat
2 tasses d'amistat	1 bidó de rialles

Prendre l'AMOR i la LLEIALTAT, barrejar-los amb l'ESPIRITUALITAT. Afegir-hi TENDRESA, BONDAT i COMPRESIÓ, amanir-ho amb AMISTAT i ESPERANÇA, condimentar-ho amb ALEGRIA i finalment fornejar-ho amb RAIG DE SOL.

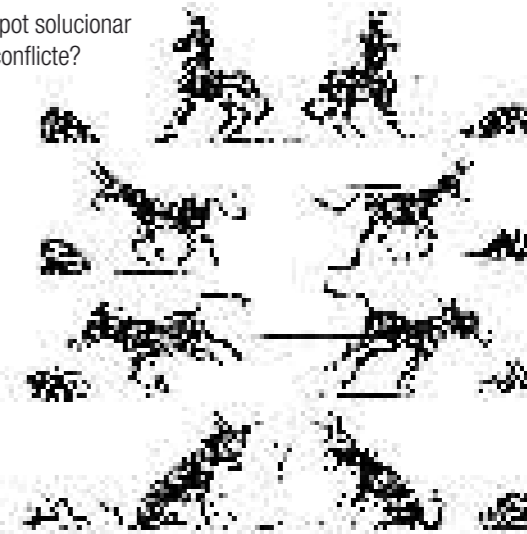
Bon profit! I recordeu, si dur-ho a terme esdevé difícil, sempre es pot recórrer a l'Almax!

Recepta per activar la vostra ment

En aquestes imatges si us hi fixeu, hi trobareu dues solucions.

Com es pot solucionar aquest conflicte?

L'illa filosòfica per Aaron Abelló

Encantats de conèixer-te filosofia!

Tot l'equip de redactors d'aquesta secció et donem la benvinguda a la primera edició de *L'illa filosòfica*.

En aquesta secció no hi trobaràs cap crítica literària, recomanació cinematogràfica o frases *mítiques* d'algun professor del centre com en d'altres seccions. Només et podem oferir temes sobre els quals la majoria de persones de la nostra societat es senten incòmodes en parlar-ne. Però no per això, nosaltres, desviarem la ment cap a altres assumptes com poden ser: *oh! Has vist quines bambes All-stars que porta aquella noia? O bé: Voldràs venir a Millenium aquest dissabte (pensa que hi haurà nous gogos)?* Si és això el que venies buscant, sentim decebre't. Aquí, a *L'illa filosòfica*, et farem rumiar, qüestionar-te problemes que fins i tot posin en dubte la teva existència.

En aquesta primera edició, t'exposarem dues opinions totalment oposades a la pregunta que ens plantejem: *algú mereix morir?* Abans que comencis a llegir-los, amic/ga, et recomanem que buidis la teva ment: no et deixis influir per opinions externes; allibera't de prejudicis, no pensis que saps el que saps, imagina't que la teva ment és com una tassa on hi has d'anar posant te a poc a poc durant tota la teva vida; buida la tassa i prepara't per a tastar dues noves opinions.

Equip de redactors de la secció *L'illa filosòfica*

Per a començar a llegir, t'hauràs de proveir d'algunes eines bastant útils. Com t'hem dit abans, hauràs de ser totalment crític (buidar la teva tassa i deixant que hi entri el te dels altres). Però també hauràs de tenir clar un aspecte: el contingut d'aquesta secció, com el de les altres, no l'has de llegir, sinó que l'has de sentir. No es pot llegir la frase *algú mereix morir* sense sentir-la. Sentir-la, amic/ga, no vol dir que te la llegeixi una altra persona, sinó que les paraules han d'entrar dins teu.

Així doncs, et presentem la pregunta d'aquesta primera edició de *L'illa filosòfica*: *algú mereix morir?* Abans de llegir els articles, et recomanem que llegeixis aquest text introductor sobre un savi-idiota (una persona que fa coses de savi quan en realitat no ho és, o sí?), anomenat Mula Nasrudin, que et facilitarà la lectura, si tu vols:

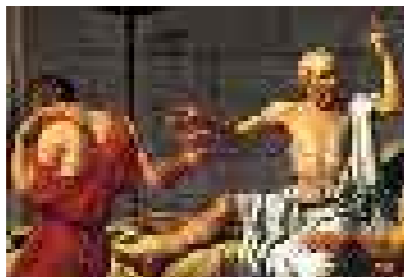
Trencar la norma de la mort per un cop

En certa ocasió, en Mula —que tenia el seu dia filosòfic— estava reflexionant en veu alta: "Vida i mort... qui pot dir el que són?".

La seva dona, que estava treballant a la cuina, va escoltar el que deia en Mula i va dir-li:

"Tots els homes sou iguals: absolutament estúpids. Tothom sap que quan les extremitats d'un home estan rígides i fredes, aquest home està mort". En Mula va quedar-se impressionat amb la saviesa pràctica de la seva dona.

En una altra ocasió, en Mula va veure's sorprès per la neu. A l'instant, va sentir com les seves mans i els seus peus s'anaven congelant i tornant-se rígids. "Sens dubte, estic mort!", va pensar. Però, de sobte, un altre pensa-

ment va venir-li al cap: "I què faig jo passejant, si estic mort? Hauria d'estar estès al terra, com qualsevol mort respectable". I això va ser el que va fer.

Una hora després, unes persones que anaven de viatge van passar per allà i, en veure'l estès a la vora del camí, es van posar a discutir si aquell home estava viu o mort. En Mula desitjava amb tota la seva ànima cridar i dir-los: "Esteu bojós? No veieu que estic mort i les meves extremitats estan rígides i fredes?". Però va recordar que els morts no parlen. De manera que va mossegar-se la llengua.

Finalment, els viatgers va decidir que l'home estava mort i van carregar-se'l sobre les espatlles per a portar-lo fins al cementiri i enterrar-lo. No havien recorregut encara molta distància, quan van arribar a una bifurcació. Aleshores, va sorgir un nou conflicte entre ells sobre quin seria el camí del cementiri. En Mula va aguantar tant com va poder, però, finalment, no va ser capaç d'aguantar-se i va dir: "Perdó, senyors, però el camí que porta al cementiri és el de la esquerra! Ja sé que se suposa que els morts no haurien de parlar, però he trencat la norma només per aquesta vegada i els asseguro que no tornaré a dir ni una paraula".

La caputxeta vermella

La caputxeta vermella. Aquest conte el coneix pràcticament tothom. I el que és més important, el 99,99% de la població està d'acord que té un final FELIÇ, cosa evident en un conte infantil.

Repassem-lo:

"El llop, després d'haver enganyat la caputxeta i devorat la seva àvia, para una trampa a la nostra protagonista. La caputxeta hi cau i en conseqüència és devorada pel llop. Afortunadament, quan la situació es troba en el seu punt més crític, apareix el valent caçador. El caçador mata el llop i l'obre en canal, salvant la caputxeta vermella i la seva àvia, que ho celebren felices. FI."

Aquest és el final del conte que tots hem llegit i que s'ha transmès des de sempre als infants per ajudar-los en la seva "educació". Ara bé, el que poca gent coneix és que al final del conte, a més dels comentaris d'autor i extres, també hi ha un final alternatiu que no es va emetre. És aquest:

"El llop, després d'haver enganyat la caputxeta i devorat la seva àvia, para una trampa a la nostra protagonista. La caputxeta hi cau i, en conseqüència, és devorada pel llop. Afortunadament, quan la situació es troba en el seu punt més crític, apareix el valent caçador. El caçador, però, com que és un bon ciutadà democràtic, sap que matar està sempre malament. I, per tant, no mata el llop culpable, tot i sabent que això podria salvar la caputxeta i l'àvia innocents. El llop és tancat a la presó 30 anys (temps màxim que la llei diu que un individu pot ser reclòs a la presó). No cal dir que, durant aquest temps, la caputxeta i la seva àvia han estat digerides i, lògicament, han mort."

L'illa filosòfica per Aaron Abelló

Aquest final no va ser aprovat tot i ser el més políticament correcte. És certament estrany, no trobeu?

Per cert, dins el final alternatiu també hi ha una extensió que es va suprimir per no fer el conte massa llarg, ve a ser: la mare de la caputxeta, en conèixer la mort simultània de la seva mare i filla, es suïcida i, anys més tard, quan la caputxeta blava caminava pel bosc...

Miquel Cabruja

alumne de segon curs del batxillerat científic

Podem estar a favor de la pena de mort?

Aprendre a parlar costa molts mesos. Aprendre a estimar pot costar anys. Cap ésser humà neix amb impulsos hostils o violents, i ningú es torna hostil o violent sense prendre el temps necessari per aprendre-ho.

Ashley Montangut (antropòleg)

Em sorprèn sentir algú que està a favor de la pena de mort, i més encara quan és una persona jove. Des de la comissió de la revista de l'Institut (els quals felicito i animo en la seva tasca per a potenciar la revista) m'han demanat que escrigui sobre aquest tema, i suposo que respon al fet que no es veu prou clar.

La tendència històrica de la pena de mort és que cada vegada es va abolint a més llocs. Actualment més del 80 % de les execucions es produeixen en tres països Xina, Estats Units i l'Iran. A la Comunitat Europea s'ha abolit, i a més, es demana que així ho faci el país que en vulgui formar part, com ha passat amb Turquia.

Resumim alguns dels principals arguments contra la pena de mort, i després intentarem entendre per què encara hi ha gent que n'està a favor:

- S'han produït errors judicials que una vegada descoberts no tenen possibilitat de rectificació.
- A vegades s'ha utilitzat aquesta pena com instrument de represió contra l'oposició, grups ideològics, ètnics, religiosos o marginals (per exemple el cas dels anarquistes Sacco i Vanzetti reconegut pel govern d'EEUU al cap de 50 anys o el cas d'en Salvador Antich que no s'ha pogut aclarir encara).
- No està demostrat que l'aplicació de la pena capital faci disminuir la delinqüència (als EEUU els estats abolicionistes no tenen més delinqüència que els que apliquen la pena capital).

Bé, com deia més amunt, malgrat aquests arguments que semblen convincents, hi ha qui encara no ho veu clar. És veritat que hi ha crims que esgarripen i que ens sobresalten (més quan les víctimes són criatures). Per tant, és lògic i normal que una persona s'indigni davant l'atrocitat d'un acte violent.

La qüestió és que ara i aquí ens trobem amb uns individus que actuen violentament envers els altres i es produeixen assassinats. Què fem per a protegir la societat d'aquests individus? L'objectiu de tots els càstigs és rehabilitar la persona, fer-li entendre que allò que ha fet és horrible. Si l'executem no podem assolir aquest objectiu mai. En el nostre intent de fer-li entendre que no ha d'usar la violència, podem aplicar-li la violència tal com ell ho ha fet? No ho veieu contradictori? És veritat que algú a vegades ha matat algú altre encegat per la ràbia, gelosia o altres ofuscacions, però on s'aplica la pena de mort es fa amb tota la serenitat i sang freda (es precisa l'hora i minut de l'execució!).

Algú ens pot dir que la diferència és que nosaltres matem un "dolent". Ens degrada el fet d'utilitzar el seu mateix estil, però ell és el "dolent". He

posat cometes perquè clar aquest "dolent" no ve d'un altre planeta, resulta que s'ha criat entre nosaltres, o millor dit, hem procurat que s'hagi criat lluny de nosaltres. No és veritat que l'ambient (classe social, barriada, família, amics,...) influeix en el nostre comportament? Aleshores que la societat carregui amb la seva part de responsabilitat.

L'estratègia tradicional de reaccionar només amb mesures penals davant els actes violents és insuficient. Hem d'adoptar un enfocament més ampli que, a més de considerar la necessitat de la justícia, tingui com objectiu minimitzar o fins i tot eliminar els factors individuals, socials i culturals que afavoreixen la violència.

Per acabar vull citar l'opinió del Dr. Luís Rojas Marcos que en el llibre "Las semillas de la violencia" afirma que la pena de mort respon a un impuls de venjança. Ell creu que la pena de mort és una qüestió profundament personal. Un dilema humà que no es resoldrà mentre, impulsats per la venjança, perseguim l'eliminació del criminal, i optem, tot i perdre una part de la nostra humanitat, per treure'ns de sobre i passar comptes amb l'assassí, adoptant una versió aproximada de les seves tàctiques.

El mateix autor creu que la bondat, la compassió, la generositat i l'empatia brollen en l'ésser humà amb una extraordinària facilitat i amb un mínim d'estímul. La prova indubtable que la majoria dels humans som benivolents és que continuem existint.

Jaume Pera

professor de química

Què t'han semblat aquestes dues opinions sobre un tema tan d'actualitat com és el dret a la vida?

Esperem haver satisfet les teves ànsies de conèixer més sobre aquest tema. Per acabar, explicarem un conte filosòfic que tracta sobre l'autosuperació: què som capaços de fer per a superar els nostres propis límits? Amb aquest conte només volem fer veure't que qualsevol persona, sense importar el seu *estatus* social, ni el seu color de pell, ni els seus estudis, hauria de desitjar saber més aspectes sobre això que, tòpicament, anomenem vida.

Aprendre per a poder sobreviure

Un bon dia d'estiu, mentre la brisa acariciava l'herba, en Mula es trobava gaudint del seu dia lliure (durant tota la setmana havia treballat transportant persones d'una banda a l'altra del llac amb un sou bastant alt).

No podrà oblidar mai el primer dia quan va transportar una eminència a sobre de la seva humil embarcació.

En pujar, l'home culte va començar a preguntar a en Mula aspectes de la seva vida com: li agrada llegir? *No*. Sap llegir? *No*. Ha llegit quelcom durant la seva vida? *No*. Les respostes d'en Mula van impactar tant l'erudit que aquest va contestar-li: "Disculpi senyor que em transporta d'una banda del llac a l'altra, sàpiga vostè que si no sap llegir ha perdut mitja vida".

Poc després, una gran tempesta va envoltar el llac provocant unes onades massa grans per a l'embarcació. Com era d'esperar, l'embarcació va sucumbir i els seus dos passatgers van anar a l'aigua.

En aquell moment, en Mula va veure com l'erudit intentava agafar-se a un tronc per a salvar la seva vida. Quan va aconseguir-ho, el dos personatges van veure com venia una onada enorme inevitablement cap a ells. Va ser llavors, quan en Mula va girar-se cap a l'home i va dir-li: "Disculpi, senyor, sap nedar vostè? *No*. Doncs que sàpiga que ha perdut tota una vida".

Aforismes, etimologies, sentències sàvies per Ovelles dissidents

Joan Fuster i els seus aforismes

Joan Fuster

Joan Fuster i Ortells va néixer a Sueca (Ribera Baixa, País Valencià) el 23 de novembre del 1922 i hi va morir el 21 de juny de 1992. Tot i que inicialment estudià dret, es dedicà sempre a la història, la crítica literària, l'assaig, la poesia... Fou un intel·lectual compromès. Va defensar sempre la unitat dels territoris de parla catalana i criticà el *blaverisme*. Concretament, va elaborar una teoria documentada sobre la història dels Països Catalans. Rebé el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes l'any 1975.

Què és un aforisme?

Un aforisme és una proposició concisa, completa i sovint enginyosa, escrita en vers o en prosa, que enuncia una norma científica, filosòfica o moral sense argumentar-la. També en podem dir proverbí, adagi, sentència, màxima. Fuster va cultivar força els aforismes i aquí us en presentem alguns. En va escriure en revistes, dietaris o altres llibres. Nosaltres, però, els hem extret d'un volum que els aplega tots —o la immensa majoria— publicat després de la mort de l'autor, l'any 2000.

AQUELL VERS DEL DANT. —És clar! Només podem tenir consciència de la felicitat —d'haver estat feliços— en el moment de la misèria. L'home que se sabés feliç ja començaria a no ser-ho, ja no ho seria.

És impressionant pensar que, si hom tingués els mitjans adequats, podria fer-se un arbre genealògic que arribàs fins a Adam.

El surrealisme —literari— és aquella part de la gramàtica que encara no ha trobat sistematitzadors.

Doneu a un error una formulació axiomàtica i acabarà per semblar-vos una veritat.

Si l'home adult enyora la seua infància és perquè no se'n recorda o perquè se'n recorda malament.

No sols la riquesa de pensament d'una persona, sinó també la seua complexitat de matisos sentimentals, depenen del seu lèxic que domine i dels seus recursos sintàctics. Pensem i sentim en la mesura que ens ho permet la nostra llengua.

¿Fins a quin punt tenen dret, *els altres*, a la nostra sinceritat?

Compte! No reveleu mai allò que penseu ser. Resulta perillós. Perquè els altres podran contrastar-hi el que realment sou, i la comparança us serà inflexiblement desfavorable.

Fóra injust reprotxar a Galileu que, per salvar la seua vida, es retractàs de les seues afirmacions científiques. Al capdavant, una veritat —si realment és veritat— continua sent veritat, tant si hom mor per ella com si no: des del punt de vista intel·lectual un màrtir no és mai un argument. Però, encara, per a Galileu, la seua pròpia vida havia de valer *més* que qualsevol veritat.

¿Diu realment el poeta allò que jo entenc en llegir-lo? Tant se val. Fa que *entenga* alguna cosa. Que si no és el que ell diu, és el que jo estava a punt de dir-me.

DIT D'UNA ALTRA MANERA. —La Història de la Filosofia és aquell capítol de la Història de la Literatura on s'arraconen els grans llibres il·legibles.

Com que no m'atrevesc a dir el que pense, m'esforço a dir el que hauria de pensar.

No faces versos sobre la mort: és inútil. Fes testament, que resulta molt més pràctic.

RACISME. —Els negres no són iguals als blancs perquè són negres.

Potser el treball dignifique l'home. No ho sé. Però, indiscutiblement, el cansa.

LA BONDAT. —...Perquè la “bondat”, ¿què és? Hi ha persones que ens semblen “bondadoses”, però en realitat només són “circumspectes”, “prudents” o bé “ben educades”. ¿I no en tenim prou, que siguen això, “circumspectes”, “prudents”, “ben educades”?

ZERO. —¿Qui, sinó un home de fantasia fora mida, seria capaç d'imaginar la idea de zero? Dic imaginar una idea. Evidentment, cal molta febre intel·lectual per a arribar-hi. Això, només ho fan els matemàtics. ¿El zero —la nul·litat—, el no-res? Ens burlen dels filòsofs, però mira que els matemàtics!

INTRODUCCIÓ. —El destí d'una llengua es frustra quan no el sosté la sòlida voluntat de fer-hi una cultura.

A PROPÒSIT DEL CINISME. —El sincer diu les veritats inoportunes perquè són veritats; el cínic, perquè són inoportunes.

SENTIT D'UNA REVOLTA. —Ben mirat, un hippy de més de vint-i-cinc anys, ja no és un hippy; és un *clochard*.

Nota: *clochard* (francès) significa indigent.

EL BLAU EN LA SENYERA. —¿Que sense el blau, la “bandera valenciana” és igual que la “bandera catalana”?

No: no és que siga igual; és la mateixa.

Com és el mateix idioma, i com són les mateixes tantes coses més.

Joan FUSTER, *Aforismes*, Introducció i notes didàctiques d'Isidre Crespo. Alzira: Bromera (Els nostres autors, 42. Biblioteca Joan Fuster, 9), 2000, 250 p.

Arnau Figueras

L'origen dels mots

Etimologia vol dir origen dels mots, és a dir, és la ciència que estudia d'on procedeix una paraula. Però no és solament això, també és la recerca del sentit vertader del terme. Etimologia prové d'ètim, que de fet ve del grec *ετυμοσ* (literalment "sentit vertader"). L'interès d'aquest estudi és evident: coneixent el significat originari i vertader de les paraules que usem, podem desfer malentesos així com aprofundir en la veritat dels conceptes. Saber de què parlem quan utilitzem alguns termes ens impedirà cometre absurditats o caure en el *flatus vocis* (emissió de paraules, de fet d'aire, sense sentit).

És la nostra intenció iniciar aquesta secció que oferim a tots aquells interessats en la investigació del sentit vertader de les paraules. Animeu-vos, busqueu i envieu-nos l'etimologia de les paraules que tinguin atractiu etimològic.

Per començar la secció, us proposem un petit tastet de termes que són molt presents en l'àmbit de l'ensenyament.

Pedagog: l'origen del mot que defineix aquests experts tan evidents en la nostra vida el trobem a l'antiga Grècia. És un mot compost pels termes *παισ,δοσ* (nen) i *αγω* (conduir). I això és el que feia exactament l'esclau: conduir el nen, fill de l'amo, a l'escola on rebia l'educació pertinent. És més, portava el material de l'alumne, les tauletes de cera on escrivia i l'instrument de música.

Pànic: si busquem al diccionari el significat d'aquest terme, trobem la següent definició: *1 gran por agafada sobtadament*. El que no ens diu i potser no sabem és que aquesta paraula prové del déu grec *Παν*. Déu dels pastors i dels ramats. Se'l representa com un geni, meitat home meitat animal; té dues banyes, el cos molt pelut, els membres inferiors són els d'un boc i els seus atributs sexuals són enormes, en consonància amb la

Aforismes, etimologies, sentències sàvies

seva intensa activitat sexual. És molt ràpid i àgil. Aquestes dues últimes característiques feien que quan les nimfes que vivien als prats i boscos el veien, sortien corrent i molt espantades per por de ser víctimes dels seus enormes atributs sexuals. Sentien pànic.

Histèrica: hem posat aquest adjectiu expressament en femení perquè si ens ajustem al seu origen, només poden ser histèriques les dones. El motiu el trobem en la part d'anatomia, exclusivament femenina, a què fa referència aquest terme; *η υστερα,ασ*, la matriu.

Neuròtic: per una raó semblant hem posat aquest adjectiu només en masculí. Aquest terme ve del grec *το νευρον*, que no només agafa l'accepció de nervi sinó també d'òrgan masculí d'on sorgeix la força, el vigor; el penis.

I per acabar, un petit homenatge als professors perquè s'adonin de fins a quin punt la seva tasca s'ha anat degradant. Es tracta de posar en contraposició dos termes que són **mestre** i **ministre**. El seu origen el trobem en l'antítesi llatina *magister* —ve de l'adjectiu *magnus*, que vol dir gran— i *minister* —ve de *minus*, que vol dir petit.

Veritats poc agradables (continuació)

Un Cínic és aquell que, quan sent olors de flors, busca el taüt.

Aquí tenim un recull de frases traduïdes de “The Cynic’s Dictionary”. Poca-soltes, desagradables, de mal gust... Però arranquen un somriure (o no, potser una ganyota de menyspreu). Però el cas és que són curioses, interessant, per tant, és altament recomanable fer-hi una ullada. Adverteixo a l'innocent lector que està a punt de caure de quatre grapes en el cinisme, que són útils per a fer-se l'interessant (sempre i quan te les sàpigues de memòria i sàpigues recitar-les de manera natural, si no se't veu el llautó i quedes força malament), per riure una estona, o per burlar-se una mica d'algú deixant caure, com aquell qui no vol la cosa, la definició d'una paraula que l'identifica (sí, comprovat humanísticament, la persona es queda amb un pam de nas). Però també recomano no prendre-se-les gaire seriosament: encara ens posariem pessimistes (o pitjor, realistes!).

Et voilà, senyores i senyors:

Teatre: un bon entrenament per a la vida política. L'únic problema és que els discursos són més difícils d'aprendre.

Alcohol: un líquid efectiu per conservar-ho tot —excepte els secrets.

Aniversaris: com els martinis —quan en portes uns quants ja no et molestes en comptar-los.

Naixement: una malaltia hereditària.

Celibat: una característica no heretada.

Ciutat: no és ben bé una jungla, sinó un zoo humà.

Vellesa: —Sempre 15 anys més dels que tens. —La paròdia de la vida. —Quan intentes estirar les arrugues dels mitjons i t'adones que en realitat no en portes.

Faldilla escocesa: una peça de roba sense rival per a la fornicació... i per a la diarrea.

Realitat: una il·lusió creada per la manca d'alcohol.

Educació: la hipocresia més admissible de la humanitat.

Filòsof: algú que té un problema per a cada solució.

Amor: la bogeria del savi i la saviesa del boig.

Matrimoni: flors i violes, però hi manquen les flors.

El son: una manera excel·lent d'escoltar una òpera.

Suïssa: una terra de pau, benentès, xocolata amb llet... I els beneficis d'impostos tapats amb neu.

Temps: allò que la persona sempre intenta matar, però que acaba matant-la a ella.

Trenta: una bona edat per a una dona — especialment si resulta que en té quaranta.

Mitjana edat: el temps de la teva vida que, en comptes de pentinar-te el cabell, comences a “ordenar-lo”.

Pena de mort: matar aquells que maten gent per tal de demostrar que matar-ne és incorrecte.

Encant: l'habilitat d'aconseguir la resposta “sí” sense haver formulat la pregunta.

Infància: el període de la vida en què fas ganyotes al mirall. Mitjana edat és quan el mirall te les fa a tu!

Supermercat: un lloc on pots trobar-hi qualsevol cosa... Excepte les teves criatures.

Oratòria: l'art de fer xivarri com si fos un pensament profund.

Eleccions: quan l'aire és ple de discursos... I viceversa.

Restaurant: bordell de boques.

Viure: una activitat que et pren molt de temps.

Frases originals en anglès

Acting: a good training for political life. The only problem is the speeches are harder to learn.

Alcohol: a liquid effective for preserving everything — except secrets.

Anniversaries: Like martinis — after a few you don't bother to count them

Birth: a hereditary disease.

Celibacy: not an inherited characteristic.

City: not a concrete jungle, but a human zoo.

Old Age: — Always 15 years older than what I am. —Life's parody. —When you try to straighten the wrinkles on your socks and discover you're not wearing any.

— **Kilt:** an unrivalled garment for fornication... and diarrhoea.

— **Reality:** an illusion created by the lack of alcohol.

— **Politeness:** Mankind's most acceptable hypocrisy.

— **Philosopher:** Someone with a problem for every solution.

— **Love:** the folly of the wise and the wisdom of the fool.

— **Marriage:** a bed of roses — but most of them have thorns

— **Sleep:** an excellent way of listening to an opera

— **Vulgarity:** the garlic in the salad of taste.

— **Switzerland:** the land of peace, understanding, milk-chocolate... and all those snow. — capped tax benefits.

— **Time:** what man is always trying to kill, but which ends in killing him.

— **Thirty:** a nice age for a woman — especially if she happens to be forty.

— **Middle Age:** the time of your life when, instead of combing your hair, you start “arranging” it.

— **Capital Punishment:** killing people who kill people to prove that killing people is wrong

— **Charm:** the ability to get the answer yes without having asked the question

— **Childhood:** the time of life when you make faces in a mirror. Middle age is when the mirror gets even!

— **Supermarket:** a place when you can find anything... except your children

— **Oratory:** the art of making a loud noise like a deep thought

— **Elections:** when the air is full of speeches... and vice versa

— **Restaurant:** mouth brothel

— **Living:** a very-consuming time activit

Gemma Pera

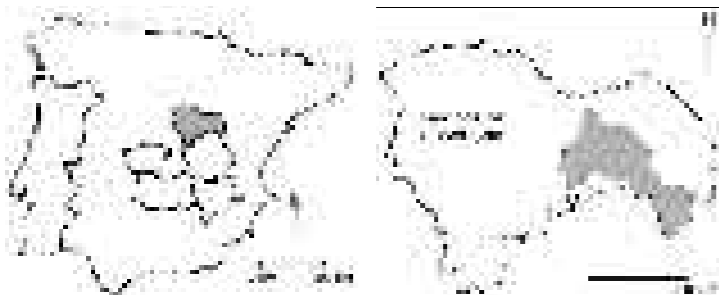
1. *Diccionari de la llengua catalana*. Institut d'Estudis Catalans. Edicions 62. Bcn. 2007

Llocs per descobrir

Parc Natural de l'Alto Tajo

Situació: Al Sistema Ibèric, entre la part sud-oriental de la província de Guadalajara i la nord-oriental de la província de Cuenca

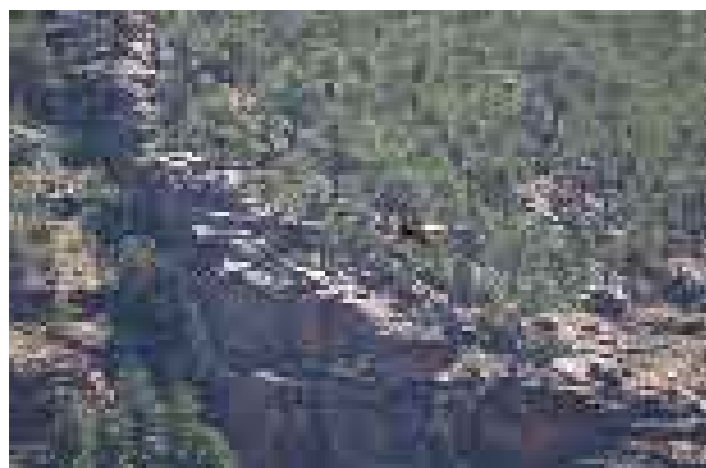
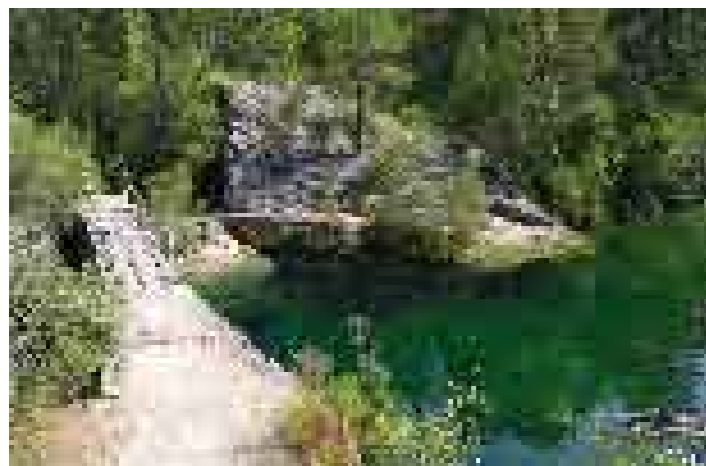
Distància de Santa Coloma de Farners: 558 quilòmetres (Centre d'interpretació de Corduente, Molina de Aragon). Com a dades de referència Molina d'Aragon es troba a 100 km de Teruel, a 150 km de Guadalajara i Zaragoza.

El Parc Natural de l'Alto Tajo té una extensió de 105.721 ha. i té un excepcional valor ambiental i paisatgístic: cursos fluvials, boscos, coves, relleus càrstics, surgències, llacunes... Més de tres quartes parts del territori del Parc estant cobertes de masses naturals de boscos en els quals viu una comunitat de rapinyaries amb valuoses poblacions d'àguila perdiguera, àguila real, falcó peregrí i voltor lleonat. També hi ha fauna silvestre com el gat mesquer, el cérvol o el toixó. Pel que fa a la fauna aquàtica, cal destacar la truita i el cranc de riu autòctons. També trobem lepidòpters com la papallona isabelina. El clima és temperat i pluges moderades. Els hiverns són freds i els estius curts i suavitzats pels cursos d'aigua.

La notable geodiversitat juga un paper protagonista en el conjunt de valors naturals que presenta aquest espai protegit. Per acostar el valor del patrimoni geològic al públic que visita el parc, s'ha posat en marxa recentment un ambiciós projecte d'interpretació de la geologia. L'eix central d'aquesta iniciativa és la creació d'una xarxa de itineraris autoguiats anomenats "Georutas" que sumen més de 120 quilòmetre de recorregut. Per equipar aquestes rutes, s'ha dissenyat un material interpretatiu complet que consta de més de 80 panells i plaques d'aforament, fulletons explicatius i una guia geològica, a més de tres àrees d'experimentació i el material interpretatiu inclòs en els centres de visitants. El projecte agrupa objectius de divulgació, geoconservació i desenvolupament local, que va fer que fos declarat "Geoparque" per la UNESCO (*Global Geosites*). Totes les rutes s'han dissenyat per combinar recorreguts de forma mixta de tal manera que es puguin realitzar trams de recorregut a peu, en vehicles de motor o en bicicleta de muntanya. El temps de realització de cada ruta té una mitjana de 2 a 4 hores amb una mitjana de 8-9 parades. Moltes d'elles, a més, comencen o acaben en àrees recreatives o poblacions que tenen infraestructures d'hostaleria cosa que facilita molt la logística.

Llocs per descobrir

Com visitar les Georutas: Per recórrer les Georutas només cal aconseguir el fulletó de la ruta, en el qual s'explica com accedir a cadascuna de les parades. Aquests fulletons estan disponibles gratuïtament en els centres d'interpretació (actualment funcionen els de Corduente i Orea), en els punts d'informació del Parc i en els establiments associats. Cal escollir bé la ruta ja que el parc és molt extens i algunes rutes estan molt allunyades entre si.

Més informació:

Llocs propers d'interès:

A prop de l'Alto Tajo hi ha nombrosos espais protegits, com el recentment declarat parc Natural de la *Serranía de Cuenca*. Entre tots dos espais hi ha un mosaic de zones protegides de les quals destaquen els monuments naturals de *El Nacimiento del Río Cuervo*, *La Hoz de Beteta*, *Serrezuela de Valsalobre*, *Tormagal de Muela Pinilla* i *Torcas de Lagunaseca*, o la microreserva dels *Prados Húmedos de Torremocha* o la Reserva Natural de *Laguna de Marquesado*.

Una altra visita d'interès és la ciutat de Teruel, capital del mudèjar i declarada patrimoni de la humanitat per la UNESCO. Aquesta ciutat d'origen medieval, atractiva per les seves edificacions mudèjars i el mausoleu dels "amantes de Teruel", té un atractiu turístic afegit des de fa uns anys amb el nou centre anomenat *Dinópolis*, barreja de cultura, entreteniment i divulgació científica.

Llocs web per a més informació:

Castilla la Mancha Medio Ambiente: <http://www.castillalamancha.es/medioambiente/sp/Contenidos/espaciosnaturales/>
 Turismo Castilla la Mancha: <http://www.turismocastillalamancha.com/espacios-naturales/parque-natural-del-alto-tajo/>
 Alotjaments rurals Guadalajara: <http://www.guadalajara-rural.com/zonaaltotajo.htm>
 Web de Molina de Aragon: <http://www.molina-aragon.com/>
 Web del Centre d'educació ambiental de Solanillos: <http://www.fundacionapadrinaunarboll.org/elhospicio.htm>
 Web de Teruel: <http://turismo.teruel.net/default.html>

Entrevista

Josep Maria Carbó

Josep Maria Carbó Teigeiro. 56 anys. Professor de filosofia de l'IES Santa Coloma fins l'any passat, actualment és professor al nou institut de Sils. Té la carrera de pedagogia i magisteri. Havia treballat a Albons (Escala) i Font de la Pólvora (Girona); també va estar treballant uns anys amb nens marginats.

E: I tu, qui ets?

C: Josep Maria Carbó.

E: No! No et preguntem pas el nom!

C: D'acord, llavors la persona que us està parlant és en Josep Maria...

E: Tampoc! No et demanem el nom de la persona que ens està parlant!

C: Llavors haureu d'especificar què voleu saber.

E: Doncs com a humà!

C: Jo sóc com Déu, jo sóc el que sóc. Perfecte.

E: Ah, d'acord! Bé, començarem l'entrevista formal...

E: Què et sembla aquest nou institut? El sistema, volem dir. Fes-nos-en cinc cèntims.

C: Doncs molt bé, em sembla molt interessant. Consisteix a ensenyar els nens, abans que res, a saber treballar per ells mateixos i ajudar-se els uns als altres.

E: Llavors, els ensenyeu ètica?

C: Bé, no, però els transmetem valors, però el que volem que aprenguin és el valor de l'autonomia i la cooperació. Totes les activitats estan pensades perquè s'ho organitzin ells mateixos. L'organització no consisteix en hores de classes, sinó en activitats. I ells poden triar quan fan la classe, si la fan ara o després, però l'han de fer. I fan exàmens de competències, que se'n diu.

E: Ostres, però això no pot ser una mica caòtic si no hi ha disciplina?

C: Sí, però se n'ha d'aprendre. Però hi ha diferents maneres d'ensenyar-ho. Una és estar-los sempre a sobre i anar-los collant. L'altra és dir-los: “Mira, aquí tens la teva vida, ho has de fer, nosaltres t'oferim la nostra ajuda. Tu has de saber el que et convé.”.

E: I qui va ser l'ideòleg d'aquest sistema?

C: Un grup de professors. Ja fa uns anys que ho teníem pensat... Estàvem interessats en l'educació, i anàvem escoltant i visitant diferents llocs, per veure els sistemes que s'utilitzaven.

E: I ara que parlem d'educació... Rebeu suficients ajudes, diners, des d'Educació?

C: No, no en rebem prou. Per exemple, aquí treballem sempre amb ordinador. No han comprat ni un llibre per a ells. I poden pagar el portàtil, que val uns 200, en 4 anys. I Educació no ens n'ha enviat ni un.

E: I heu començat a veure resultats?

C: No. És molt aviat. Això s'ha de veure a la llarga. Estem introduint molt de canvis. Veiem que alguns nens van molt despistats, perquè ens pregunten: “I què hem de fer?”, i nosaltres els diem que s'espavilin, aquells que eren “bons” a l'escola els costa. Els que s'adapten més bé són aquells que venien marcats com a “conflictius”, aquí tenen més llibertat, poden fer els seus projectes, es poden moure més. I aquí no se'ls compara, no competeixen entre ells.

E: No els poseu notes, doncs?

C: Sí, sí que els posem notes. A cada classe els posem una nota segons el seu esforç, i després mirem la seva evolució, i en els exàmens comprovem com es reflecteix aquest esforç.

E: És a dir, els avalueu segons les seves possibilitats. Bé, següent pregunta. Quines expectatives teniu?

C: Doncs volem que això tiri endavant. Però heu de venir d'aquí 4 anys per a poder veure com evoluciona, ara encara no podem mostrar-vos gaire cosa.

E: I no trobes que aquests nens quan vagin a un altre centre, sigui pel Batxillerat, Universitat o simplement canviïn, els costarà adaptar-se a l'altre sistema, el “tradicional”?

C: No, no, els costarà molt anys adaptar-se. Aquí aprenen a esforçar-se, a adaptar-se. A més a més, ara, a la universitat també van amb aquest sistema. Els alumnes són molt autònoms.

E: Trobes a faltar alguna cosa de l'antic sistema?

C: Res.

E: Ni les classes de filosofia?

C: Ni les classes de filosofia. M'agradaven però fas filosofia amb gent a qui no interessa. Els interessa perquè t'ha d'interessar, però si no comptés qui hi aniria? Trobo una *tonteria* fer classe a 90 persones i que només a tres els interessi i que els altres hagin d'estar aguantant una cosa que no els agrada, que l'únic que aprendran de la filosofia és que no serveix per a res, ja que si una cosa no t'interessa no serveix per a res. Això no hauria de ser mai obligatori. Com que tinc un grup d'una escola de filosofia per adults puc fer classes a gent a qui interessa i això és interessant. Ara estic fent un curs de contes filosòfics.

E: Què contestaries a aquells que diuen que aquest mètode disminueix les responsabilitats dels alumnes?

C: Aquest mètode diferent sí que l'augmenta. El que la disminueix jo crec que és dir-los el que han de fer en cada moment i castigar-los quan no ho fan. En canvi si tu ets una persona que ha de decidir, agafes la responsabilitat.

E: Però i si un nano no madura fins el tercer trimestre i es passa tot aquest temps sense treballar?

C: Si no madura la seva única feina és madurar. No es pot forçar el creixement de les coses. Si tu fossis un pagès i tinguessis un enciam i aquell enciam no creixés mentre els altres ho van fent, no se t'acudiria estirar-lo. Què podries fer? Adobar-lo bé, cuidar-lo bé i esperar que la naturalesa fes, confiar. I si no creix, estimar-lo tal com és. Què vols fer, castigar-lo perquè no creix?

E: Penses per existir o existeixes per pensar?

C: No hi ha finalitats en l'univers. És una manera que tenim nosaltres de veure les coses, amb finalitats.

E: I llavors què fem en aquesta vida?

C: Anem passant. Tot va passant, som màquines biològiques que anem fent el que toca. Si tu agafes una capsa de “caniques” i les deixes anar per una escalinata, què fan aquelles boles? Van xocant, van caient. No som diferents que una bola de vidre. Som.

E: Què és per tu l'educació?

C: Per mi l'educació és l'acció d'ajudar les persones a créixer d'una forma positiva. Si una persona desenvolupa les seves capacitats és positiu, si les castra és negatiu.

E: Il·lumina'ns. Fes-nos una pregunta de les teves.

C: Digueu quina pregunta creieu que us faré quan em pregunteu que us faci una pregunta de les meves.

E: Pam! Ens has desarmat! Apa, gràcies, Carbó.

**Maria Deulofeu
Gemma Pera**

Itineraris

La secció que presentem a continuació pretén donar cabuda a una sèrie d'articles escrits per professors i alumnes que en algun moment han passat per l'Institut de Santa Coloma. Amb aquests “itineraris” pretenem oferir una visió més àmplia del món de l'ensenyament a partir de les diferents experiències de professors que treballen (o han treballat) en altres centres educatius, alumnes que han anat a estudiar a altres països, que han començat a la universitat, etc. Esperem que tots els seus testimonis us siguin ben útils.

“In your little world”

Dues hores de vol. Escala a Frankfurt, Alemanya. 9 euros per un tall de pizza. Torno a embarcar, aquest cop sense esperances d'estirar les cames en les pròximes tretze hores. Escolto les 50 cançons del meu nou Mp4 (gràcies Jordi i Núria!). Les torno a escoltar. Les escolto un cop mes. Ara ja només les sento. Em començo a adormir... El veí del costat em demana, per quarta vegada, que el deixi passar per anar al lavabo. Per quarta vegada, somric, m'aixeco, i el deixo passar. Torna cinc minuts després. Em torno a aixecar, ell passa, i torno a seure. Tanco els ulls i somio. Imagino el lloc al qual em dirigeixo, el Nou Món, una vida nova. Veig la meva família d'acollida i casa seva. Veig la meva nova escola i els meus nous amics. Una casa gran, una gran escola. Recolzo el cap en el braç del seient, els ulls encara clucs. Estic emocionat, content, satisfet. Vull continuar somiant, però el tercer cop de genoll al cap em fa mal al cervell. Ho estaran fent expressament?

Aterrem a les 12:30, i una dona grassa amb un petit aparell a l'orella (*This is Doris, how can I help you?*) em recull a l'aeroport. Miro al meu voltant: totes les orelles tenen llums intermitents. Tothom parla amb si mateix. La dona grassa m'explica que té un zoo a casa. Jo li somric, pensant per dins que aquests americans tenen un sentit de l'humor molt peculiar. *This is Doris, how can I help you?* Passo la nit a casa de la dona grassa. En efecte, el zoo no era una broma. Dormo al sofà, entre cabres, gossos, porcs, pollastres, estruços, tortugues i gallines. Mitja dotzena de noies d'entre cinc i dotze anys i un adolescent artista em fan companyia. Estic tan cansat que no m'importa.

Al matí, pujo al cotxe amb la dona grassa. Conduïm i conduïm, i en algun moment la conversa es desvia cap al seu fill artista. M'assabento que el noi no és artista, sinó autista. Ara entenc els crits i cops a l'habitació, i aquella mania seva de no estirar de la cadena després de fer servir el lavabo. Amb prou feines he assimilat el xoc d'haver passat la nit amb un assassí en potència que miro per la finestra i el que veig m'esgarrifa: tota forma de vida, intel·ligent o no, ha desaparegut. Davant, darrera, a dreta i esquerra, oceans de terra ens envolten. No hi ha plantes ni animals, i per descomptat no hi ha cap índic de vida humana.

A les 15:05 arribem a la nostra destinació: una escola plantada enmig del desert. Em presenten la meva mare d'acollida, i amb ella i la dona grassa entro a l'oficina del director. No hi ha ningú, allà, així que ens prenem la llibertat de seure a esperar. Passats uns minuts, l'home més estrambòtic que he vist mai fa aparició. Té la cara vermella d'un nen ploraner i porta ferros. Vesteix un xandall groc, un davantal i un barret de xef blanc i llarg. “Genial”, penso. “Sembla que el cuiner ha decidit fer-nos companyia”. L'home estrambòtic creua la sala i s'asseu a la cadira que hi ha rere l'escriptori. Ens saluda amb veu de camperol: “Ei, sóc el director!” El tipus somriu d'orella a orella. “Us fa un *hot dog*, abans de posar-nos a fer tota aquesta merderada?” Assenyala els fulls d'inscripció.

L'endemà, el despertador sona a les sis. Miro per la finestra, però no veig res ni ningú perquè a aquelles hores ni el sol no s'ha llevat. Em pregunto si ja deuen haver posat els carrers, però de seguida recordo que al lloc on sóc no hi ha carrers per posar. En estat de somnambulisme, baixo les escales

fins a la cuina. La mare i l'àvia em diuen bon dia, i em recorden amb la mirada que parar la taula abans de cada àpat és una de les moltes feines amb què pagaré la meva estada. No trigo massa a tenir-ho tot enllestit. Ens asseiem a taula i em miren somrients. M'agafen les mans, abaixen el cap i tanquen els ulls. Jo miro a banda i banda, espantat (és ara quan em sacrifiquen?). Comença el ritual: “Senyor nostre, gràcies per aquest menjar. Sisplau, beneeix els nostres cossos i perdona'ns per ser la merda més gran d'aquest univers. Em faig fàstic a mi mateixa, Senyor. Em sap greu no poder complir les teves expectatives. Amén.” (Amén, amén, amén...) Una gota de suor freda em rellisca per l'esquena. M'adono que encara no és hora de morir, i a poc a poc relaxo la respiració.

– Reseu molt, a casa? –vol saber l'àvia.

– Emm... Només quan fa falta. És millor no molestar el de dalt si no és estrictament necessari, eh? Sembla que sovint no està d'humor...

– Ets catòlic, tu, no? – ara és la mare qui pregunta.

– Bé... sóc més tirant a allò que se'n diu ateu.

De sobte, l'infern a la Terra: la mare s'ennuega amb un glop de llet; l'àvia vomita cereals sobre la taula. “Ateu??” Tenen els ulls fora de les òrbites. La mare s'arrossega per terra, gemegant. Obre l'armari i en treu un all: “Satan!!”.

A les 7:15 comença la primera classe a l'escola. Observo fascinat la sorprenent semblança del professor de govern amb el conegut locutor de Formula 1 Antonio Lobato. Sec a la taula i miro les mosques passar. Mentrestant, la veu de la secretària ressona pels altaveus que hi ha distribuïts per tot el campus. Abans no en sóc conscient, els meus companys es posen dempeus i s'encaren a la petita bandera que penja de la pissarra. Escolto amb atenció: “Poseu-vos la mà dreta al cor. Preparats. Endavant.” Tothom canta a l'uníson:

“Juro fidelitat
a la bandera
dels Estats Units d'Amèrica,
i a la república
que representa:
una nació de Déu,
indivisible,
amb llibertat i justícia per a tots.”

Els ulls brillants dels meus companys regalen llàgrimes d'orgull. Jo també ploro. Em pesa en l'ànima que en l'any 2009 la tècnica coneguda com a “rentada de cervell” encara es posi en pràctica en escoles públiques. Recordo la pel·lícula de ciència-ficció “Jo, Robot”. Un calfred em recorre l'esquena quan m'adono que estic envoltat d'adolescents que, sota allò que la seva societat ha etiquetat com a “patriotisme”, matarien i es deixarien matar, sense voler preguntar, i, el que és pitjor, sense voler respostes.

M'assec i passo els pròxims 50 minuts fent una sopa de lletres. Llavors, sona el timbre i canviem de classe.

Quan arribo a l'aula d'anglès, tothom ja és allà. M'obro camí entre llauenes de refresc i bosses de patates fregides i finalment arribo al meu escriptori. El veí de la dreta m'ofereix una hamburguesa. La rebutjo molt educadament. Ell somriu, agafa el ketchup i la maonesa i es disposa a preparar-se, a jutjar pel diàmetre de la seva panxa, el cinquè esmorzar del dia. El professor demana silenci i el nivell de veu baixa de 120 decibels a 119 decibels. Li lleigeixo els llavis i entenc que ens demana una redacció. Mai abans no he escrit en un zoo, i em fa por no sortir-me'n. Passen 50 minuts. Quan sona el timbre, només he pogut concentrar-me el temps suficient d'escriure el meu nom.

Itineraris

Ara és hora d'esmorzar i faig cua a la cafeteria amb els meus dos amics. M'explica la Kassy que potser està embarassada del seu xicot que viu a 300 quilòmetres de casa seva i que el veu un cop cada dos mesos. Em comenta que no ho vol dir als seus pares perquè potser s'enfadarien. Li vull proposar un avortament, però no he acabat de pronunciar la paraula que es tapa les orelles i es posa a xiular. La cua ha avançat tres posicions. En Cameron m'explica que aquest matí la policia se l'ha endut detingut a comissaria. Li pregunto per què, i em confessa a l'orella que té una xicota de 17 anys i mig. La cua ha avançat quatre posicions. Tenim encara una dotzena de persones al davant quan el timbre ens anima a tornar a classe. Es el primer de molts dies que no esmorzaré ni dinaré.

A classe de química, el professor reparteix llibres. Obro el meu: "El Mètode Científic", "Diferències entre Element i Compost", "Els Estats de la Matèria", "Substàncies Pures i Mescles", "Notació Científica", "Densitat". Aixeco la mà i faig saber al Sr. Petit que m'ha donat el llibre de 2n d'ESO, i no el de 2n de Batxillerat. El Sr. Petit mira el llibre i riu, agraint el meu intent de fer un acudit dolent. Parlem de beisbol, de futbol, de balls i de ciència popular. El llibre, d'ESO o de Batxillerat, ni tan sols l'obrim.

La classe de biologia, l'última del dia, és la més interessant. A un nivell insultant, comparem els nostres punts de vista sobre la teoria de l'evolució. Abans, però, el professor es disculpa per haver d'ensenyar aquesta teoria i no poder predicar el creacionisme. Informa els estudiants que els requisits educatius són establerts per l'estat de Califòrnia, els demana comprensió i els suplica que els seus pares no el truquin per queixar-se. Ara sí, formem dos grups: en un, estic jo. En l'altre, 29 ximpanzés en mort cerebral. El professor pren una posició reconciliadora que he de qualificar d'estúpida, ingènua i poc pràctica.

A les 2:22 torno a casa. Estic desanimat, desil·lusionat i fastiguejat. La mare m'assenyala un piló de troncs i una destrat. Em trec el jersei i passo les pròximes 6 hores tallant llenya. Són dos quarts de nou i m'arrossego al llit, abatut. A mitjanit, un terratrèmol horrible em desperta i ja no em torno a adormir.

Marc J. Garcia

Ensenyar català a França

L'Institut Ramon Llull

A finals del curs passat em ballava pel cap la idea de fer una estada a França. Però no pas unes vacances; tenia ganes de fer una cosa una mica més llarga i quedar-m'hi un any, potser dos. Tafanejant per internet, vaig trobar una convocatòria de l'Institut Ramon Llull: es buscaven professors de català per anar a treballar a diverses universitats estrangeres. L'Institut Ramon Llull és un consorci integrat per la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, que té com a objectiu principal la promoció de la llengua i la cultura catalanes a l'estranger. Actualment hi ha uns 7.000 alumnes de català arreu del món, repartits en més de 200 centres a Canadà, Mèxic, Cuba, Xile, Uruguai, Argentina, Portugal, Regne Unit, Itàlia, Suïssa, Alemanya, Noruega, Suècia, Àustria, Polònia, Rússia, Israel, Corea i fins i tot Austràlia.

Ah, i França, és clar. Vaig decidir presentar-me a la convocatòria i unes setmanes més tard em van trucar per dir-me que m'havien donat una plaça de lectora a l'*École Normale Supérieure* de Lyon. Ara ja fa sis mesos que hi treballa, i dono classes de llengua i literatura a estudiants francesos i estrangers. N'hi ha que tenen el pare o la mare catalans, que saben parlar la llengua però no escriure-la; n'hi ha que volen marxar d'Erasmus a Barcelona; d'altres estudien el català per simple curiositat.

L'École Normale Supérieure

L'*École Normale Supérieure* va ser creada per Jules Ferry en un moment en què a França es va apostar clarament per la construcció d'una escola republicana, laica i obligatòria per a tothom. Només n'hi ha dues en tot l'Estat: una a París i l'altra a Lyon. En un primer moment, l'*École* tenia com a objectiu la formació dels professors de les *Écoles normales primaires* (les actuals facultats de magisteri), i també dels inspectors i directores per a les escoles de primària. Des de finals del segle XIX, però, el sistema va començar a canviar en la direcció del que és avui en dia.

Després d'acabar els estudis de secundària, els alumnes més ben preparats continuen la seva formació a les *classes préparatoires*: durant dos anys assisteixen a uns cursos de preparació molt durs amb l'única finalitat d'aprovar uns exàmens que els permetran d'entrar a l'*École*. Cada any es presenten a aquestes proves uns 3000 alumnes, i només n'hi entren 100. Però, per què tothom vol estudiar-hi? En primer lloc, hi ha la qüestió del prestigi. En tot França només hi ha dues *Écoles Normales Supérieures*, i només uns pocs aconsegueixen la seva plaça; la resta estudiaran a la Universitat, força desprestigiada després de la creació d'aquest sistema. En segon lloc, en aprovar l'examen per entrar a l'escola, els futurs alumnes signen un contracte amb l'Estat francès mitjançant el qual esdevenen funcionaris en pràctiques, i passen a percebre un salari mensual durant deu anys —com a màxim. Per la seva banda, l'alumne es compromet a aprovar un dels dos concursos per a obtenir una plaça de professor en qualsevol establiment públic (el CAPES o l'*agrégation*).

El sistema de les *Écoles Normales Supérieures* no és comparable al sistema educatiu català. Per accedir a l'ensenyament superior els alumnes catalans hem de passar la Selectivitat, i en funció de la nostra nota decidim què volem o què podem estudiar. A França, en canvi, després del batxillerat, els estudiants poden matricular-se a qualsevol carrera, perquè la Universitat està oberta a tothom. Les restriccions s'apliquen només a les *Écoles*, perquè són les úniques que seleccionen els seus alumnes. I un petit detall important: per accedir-hi, cal tenir la nacionalitat francesa.

Itineraris

Hi ha, però, una altra manera d'entrar-hi. Cada any se seleccionen 10 alumnes procedents d'universitats estrangeres: no són *normaliens* (funcionaris en pràctiques), però reben una beca que els permet viure amb certa comoditat. Una altra via, és clar, és la dels lectors. Som professors de tot el món (normalment joves llicenciats en Filologia) amb alguns anys d'experiència en l'ensenyament de llengües estrangeres i amb un bon nivell de francès. L'*École* ens contracta per donar classes de la nostra llengua materna, i en alguns casos també de cultura i literatura. Això ens permet —als que tenim temps i ganes—, de continuar la nostra formació en un dels centres d'ensenyament superior amb més renom i prestigi de tot el món.

Ensenyar català a l'estranger

Ensenyar la teva llengua materna a l'estranger no deixa indiferent a ningú. Constantment em sorprenec de la quantitat de preguntes que em fan els alumnes, perquè sovint em demanen coses en les quals mai no havia pensat. Em fan adonar que una cosa és saber parlar i escriure la teva llengua, i una altra de molt diferent és entendre com funciona per poder-la explicar. Les preguntes d'un estudiant francès (o estranger, en general) tenen poc a veure amb les que podria formular un estudiant de català a Catalunya. Per exemple, per què hi ha tantes consonants mudes? I tants verbs irregulars? De *riure*, *jo ric*; de *creure*, *jo crec*; de *fer*, *jo faig*: és massa complicat!, em diuen —i jo penso que tenen raó... Per què construïm el passat amb el verb *anar*? En francès utilitzen la mateixa construcció per a expressar el futur. Així, per explicar-me què faran el cap de setmana que ve, moltes vegades s'equivoquen i, en lloc de dir-me *Sortiré amb els amics i aniré al cinema*, em diuen *Vaig sortir amb els amics i vaig anar al cinema*. En canvi, però, cap estudiant no fa les típiques faltes d'ortografia de la be alta i la ve baixa que tant ens fan patir a casa nostra (*beure* i *veure*, per exemple), ja que per un francès aquestes dues lletres representen sons completament diferents. El que no entenen és per què nosaltres les pronunciem igual!

Però més enllà de les regles gramaticals, el català té èxit perquè el Barça aixeca passions i perquè Barcelona està de moda. Es tracta, per tant, de fer-los descobrir que som una mica més que tot això. De moment, l'Hélène ja ha aixecat les celles en un gest de sorpresa quan a classe vam llegir un fragment de *La Plaça del Diamant*; en Court s'ha declarat admirador d'Ausiàs March; la Thérèse s'ha comprat una antologia de poemes de Miquel Martí i Pol; la Marina es peta de riure llegint Quim Monzó, i l'Elisabette espera amb impaciència el proper capítol de *Porca Misèria*...

Potser encara és aviat per dir-ho, però tinc la intuïció que no coneixem del tot la pròpia llengua fins que no l'hem d'explicar. És, en definitiva, l'altra cara de la moneda del que va dir Goethe en el seu moment: "Qui no coneix les llengües estrangeres no sap res de la pròpia".

Anna Prat

Lyon, febrer de 2009

El racó de l'otaku per Miquel Cabruja i Aaron Abelló

Fairy Tail i One Piece

En el passat Saló del Manga va sortir a la venda, esperat per molts fans, el primer volum de *Fairy Tail* a tot Espanya. Fins aquí tot bé. No obstant això, alguns fans es van adonar, tan bon punt van veure la portada, que l'estil era molt semblant al manga *One Piece* d'Eiichiro Oda.

L'opinió es va dividir a l'acte. Alguns clamaven que era un plagió, altres que això era un disbarat. Examinem a fons els motius a favor i en contra.

Certament, quan es llegeix *Fairy Tail*, es podria pensar que és del mateix autor que *One Piece* si no fos perquè a sota hi posa Hiro Mashima. Tot i ser els personatges diferents, l'estil del cabell, la trama dels ulls, les expressions... certament recorden molt a *One Piece*. Tanmateix, com bé han assenyalat els defensors d'aquesta obra relativament nova, el dibuix és el 20% d'un *manga*. El 50%, és compost per la trama/argument i el 30% restant, dels personatges, difereixen totalment de *One Piece*.

Si hom busca per Internet la conclusió a la qual s'arriba, en base a tots els fòrums haguts i per haver, es veu que Hiro Mashima va treballar per Eiichiro Oda, i que per això tenen el mateix estil. Òbviament, això és totalment fals. El que passa és que, com sabrà qualsevol que conegui el món del *manga*, aquest no està compost per obres independents, sinó que tots els autors banyen el seu estil amb referències d'altres i s'influeixen mútuament, sent ambdós autors de la generació marcada pel mític Akira Toriyama.

Així doncs, tot i la gran diferència entre les obres, a Hiro Mashima se li exigeix, per part d'ambdues bandes, que diferenciï una mica el seu estil, cosa que es començarà a notar en el desè tom, ja publicat a Japó i que ens arribarà a finals d'estiu de 2010. Paciència.

Com a conclusió cal dir que, si en efecte es tractés d'un plagió, havent sigut aquest *manga* publicat al 2006 a Japó, ni de lluny ens hagués arribat aquí ni l'hauríem pogut llegir, siguem realistes i no divaguem, i ni molt menys tirem segles de literatura per la borda jutjant un *manga* per la seva coberta.

Miquel Cabruja

Clàssics... oblidats?

Últimament s'ha reobert, si és que de debò s'havia tancat mai, el debat sobre quina sèrie és la successora de la mítica *Dragon Ball*. Entusiasmat, els fans es debaten entre les sèries de nova generació més populars.

Els nominats a l'òscar de la millor "s'assembla a *Dragon Ball*" són: *Naruto* de Masashi Kishimoto; *Bleach* de Tite Kubo i *One Piece* de Eiichiro Oda.

Si ara algun lector aficionat als trivials de *mang-anime* recorda les dates de publicació d'aquests *mangas*, veurà que la distància que els separa de *Dragon Ball* és de 13 anys en el cas de la més antiga, *One piece*, 15 *Naruto* i 17 *Bleach*. I què devia passar, aquells anys, que no es va publicar cap *manga*?

I tant que se'n van publicar! I el que és més important, ja se'n va coronar una (amb tota la polèmica que va comportar), com a successora de *Dragon Ball*. Estic parlant de *Yū Yū Hakusho*, sèrie que recordareu sobretot els majors de 14 anys. Aquesta mítica sèrie no només va conservar quasi intacta la passió pel combat, sinó que presentava uns personatges molt ben definits, carismàtics i amb una evolució constant.

El racó de l'otaku

Juntament amb *Yū Yū Hakusho*, algunes de les sèries emeses a Catalunya durant aquest període "en blanc" són:

Slam Dunk: la preferia dels otakus aficionats al bàsquet. No només comptava amb bona transmissió del sentiment de competició sinó que a més els personatges es trobaven en un entorn escolar molt realista, on predominaven conflictes, bandes, baralles i exàmens de repesca.

Ranma ½: omnipresent a la televisió acompanyant dinars i berenars. Una trama molt original amb grans dosis d'humor combinant les històries d'amor de tota la vida amb arts marcial.

Trigun: En un western futurista i càotic, acompanyant un pacifista hàbil amb el revòlver, ens trobem amb conflictes de subsistència, crítiques a les accions humanes, el missatge de la pau expressat amb contundència i una bon pronòstic sobre el futur de la humanitat.

De ben segur alguns de vosaltres en voldríeu afegir alguna més, aquestes són només les que més em van marcar a mi, sapigueu que les vostra opinió és tant o més vàlida que la meua, així que no us priveu d'afegir-hi amb llapis algun títol més.

No obstant això, pel que no ha de servir la pluralitat és per distanciar-nos, menys en un tema tan poc discutible com ho són els gustos, i recordar que, les grans sèries, com les experiències, no s'exclouen, es complementen.

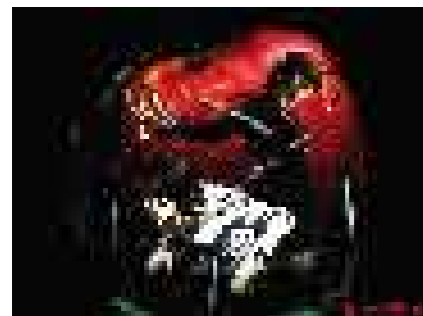

Miquel Cabruja

Elfen Lied i Death Note

Contínuament, dins la nostra societat hi creix un mal que ha de ser exterminat: la maldat social.

Com en tots els mals, ha de ser exterminat perquè no s'expandeixi per tot el cos social. Tenim dues maneres de fer-ho: matar els criminals per a eradicar la corrupció o bé matar tota la societat per a assegurar-nos que la malaltia no s'ha expandit, implantant, seguidament, una nova societat (amb nous individus i noves lleis).

Les persones que creguin que aquests missatges que transmeten *Death Note* i *Elfen Lied* són extremadament radicals, haurien de pensar que la perfecció segons els cristians, és a dir, Déu, va fer una cosa semblant amb Sodoma i Gomorra.

Algunes persones creuen que matar és horrible, fastigós o bé inhumà. Però, i si es trobessin entre l'espasa i la paret? De veritat no matarien el pedòfil que ha matat violant la seva germana de quatre anys?

Segons la trama de *Death Note*, aquest pedòfil hauria de morir per tal que no tornés a reincidir, argumentant que és pel bé de la majoria (un principi maquiavèlic). D'altra banda, l'extremisme d'*Elfen Lied* ens porta a pensar que si no hagués existit ni el pedòfil ni la criatura, no hauria succeït mai allò.

Segurament, gairebé totes les persones que llegeixin aquest article pensaran que aquestes dues sèries només les miren persones *tocades del bolet* (per dir-ho suaument). Però, deixant de banda la qualitat del dibuix i la trama (que, per cert, són bastant enriquidores), no fan el mateix algunes regions del gran país, al qual hem gairebé d'adorar, els EUA? Mata sense escrúpols, amb sang freda, basant-se en el mateix principi en què es basa *Death Note* (exterminem la púrria social per a purgar la societat de tots els mals) dient, fins i tot, el dia i l'hora que ells, els *mers* jutges imparcials, t'han atorgat.

Així doncs, company freaky, si el que busques són unes sèries que critiquin el sistema establert i en creïn un d'utòpic, o no tan fantàstic, (matant el mal per a protegir la comunitat), des de la secció freaky et recomanem aquestes dues sèries. I recorda: *Beatus vir qui suffert tentationem (feliç home que pateix la temptació)*

Aaron Abelló

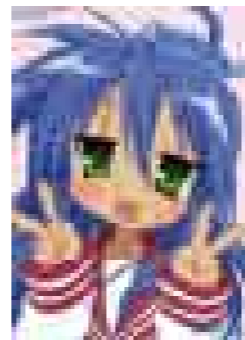
Lucky Star

Explica la història d'un grup d'amigues de Kasukabe [sí, és el mateix poble on viu en Shin-Chan]. Cadascuna d'elles és diferent. La protagonista la Konata Izumi (o com l'anomenen les seves amigues Kona-chan) és una gran aficionada als mangues i als animes, així com també als MMORPG (jocs de rol de multi jugadors en línia). [En un dels jocs en línia la Konata juga amb la seva mestra! Així que si hi jugueu, vigileu amb qui parleu! Encara serà aquell professor a qui teniu tanta mania!]. Dues de les seves amigues són bessones, la Kagami i la Tsukasa Hiiragi, les quals tenen personalitats diferents i fins i tot es diferencien per la capacitat d'estudi i en les feines de la casa, la que és bona en estudis és un pessima cuinera, i viceversa, la que sap cuinar treu males notes. La tercera de les amigues de la Konata és la Miyuki Takara, l'estudiant perfecta, a més de ser rica. Però també té certs aspectes que la fan ser una noia normal i corrent, és a dir, és negada amb els esports i, fins i tot, té por als dentistes. [Qui és que no s'ha plantejat dues vegades això de treure's un queixal?]

Es passen els dies juntes i això fa que l'espectador pugui veure el punt de vista de diferents aspectes (ja siguin els estudis, la forma de menjar-se una pasta de xocolata, el Pare Noel, o també els típics "només cinc minuts més" que demanes quan sona el despertador).

Al final de cada capítol hi ha un mini episodi d'un informatiu sobre la sèrie anomenat "Lucky Channel", on Akira Kogami i Minoru Shiraishi en són els presentadors. L'Akira es creu ser una estrella de la televisió, mentre que Minoru és un personatge secundari de la sèrie que sempre acaba essent insultat per Akira mostrant la seva superioritat, però finalment es rebel·la.

Post Scriptum: per entendre millor aquesta sèrie s'hauria de veure "Suzumiya Haruhi no Yuuutsu" entre d'altres.

Shiinku

I si fem una pel·lícula?

Monjos assassins

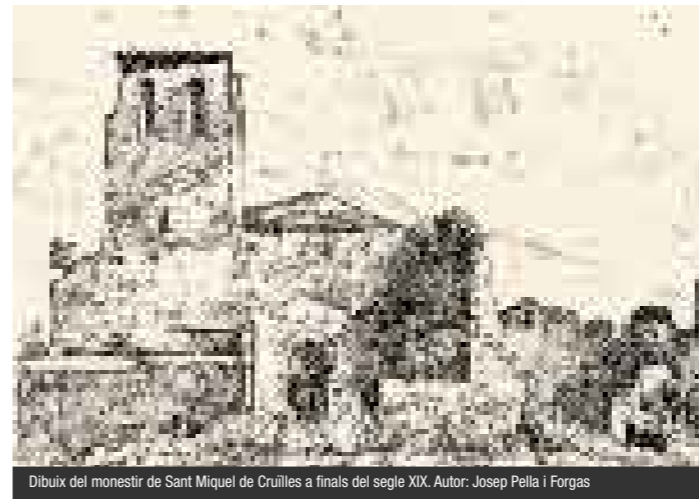
Si Hollywood fos aquí al costat, tindriem un munt de pel·lícules sobre fets que van succeir a les nostres contrades fa un munt d'anys, des dels romans fins ara. Fets com el que va passar a un petit monestir de l'altra banda de les Gavarres, el de Sant Miquel de Cruïlles, el dia 5 de maig de l'any del Senyor 1353.

Encara no feia cinc anys que la Pesta Negra havia assolat totes les regions de la Cristiandat i s'havia endut més de la meitat de la població d'aleshores. Va ser una enorme tragèdia per a la qual els que la van sobreviure no trobaven cap explicació raonable. Per a ells va ser un càstig de Déu pels excessos i pels pecats dels homes. Enmig dels desordres que van seguir les mortaldats, algunes persones van provar d'accedir a quotes de poder que fins aleshores no els havien estat permeses. Una d'aquestes persones va ser Ferrer Rossés, sagristà de Sant Miquel de Cruïlles, que aspirava a ser el prior d'aquest monestir benedictí. Hi havia, però, un problema: de prior ja n'hi havia un i, per tant, calia assassinar-lo.

Pere de Lapart era prior de Sant Miquel de Cruïlles des del 1348, l'any de la Pesta, i tenia molt bones relacions amb el bisbe Berenguer de Cruïlles, que va ser el primer president de la Diputació del General —la Generalitat— de Catalunya. Tots dos havien entès el terrible missatge que Déu els havia enviat i van posar-se a treballar decididament per reformar les males conductes que havien conduït al pecat. Això significava que, a Sant Miquel de Cruïlles, el prior volia acabar amb els problemes d'incontinència —sexual— d'uns quants monjos. De fet, la gent d'aquesta part de l'Empordà coneixia bé aquestes necessitats dels monjos de Sant Miquel, que feien entrar noies al monestir de nit.

Quan les seves intencions es van dur a la pràctica, el prior Pere de Lapart va començar a ser malvist per una part dels seus monjos. Alguns, amb el sagristà Ferrer Rossés al capdavant, van començar a conspirar i a cercar la manera d'eliminar i substituir el prior. L'emmetzinament va ser un dels primers intents, però no va acabar de funcionar: el prior va estar tres setmanes amb vòmits i sense menjar amb prou feines de resultes d'una indigestió. Després de recuperar-se va rebre un altre atac: van provar d'ofegar-lo a la gran bassa dels peixos que hi havia enmig de l'hort del monestir. Era el lloc que els permetia tenir peix quan feien abstinència de carn. Per sort, però, un barber va escoltar els crits d'ajuda del prior i el va poder rescatar ràpidament.

Els fets que van passar el 5 de maig del 1353, però, van superar tot el que precedeix. Al matí, un monjo d'origen humil, Ponç Pagès, acompanyava el sagristà Ferrer Rossés al proper mercat de Monells. Allà es van trobar amb Guillem Tomàs, infermer i herbolari del monestir i també implicat en

Dibuix del monestir de Sant Miquel de Cruïlles a finals del segle XIX. Autor: Josep Pella i Forgas

la conspiració contra el prior. El nou pla consistia a posar "realgar" —sulfur d'arsènic— a l'escudella en la qual el prior havia de prendre el sopar. Calia, però, trobar aquest verí. Per això, a Monells van entrar a la botiga de na Mirona amb l'excusa d'utilitzar-lo per matar rates, però la botiguera, que sabia el poder d'aquesta metzina, no els ho va voler vendre sense el consentiment del seu marit, que en aquells moments no hi era. Frustrat l'intent, el sagristà i l'infermer van convèncer, per la seva autoritat superior i per les promeses d'ajudar-lo després, el monjo Ponç Pagès perquè prengués un "coltell" —una espasa— per matar el prior. No s'hi va pensar gaire, perquè al cap d'una estona, ja de fosc, es trobava al claustre, amb l'espasa desembeinada i esperant que el prior passés per anar a l'ofici de Vespres. Quan va ser el moment, Ponç Pagès es va aixecar de cop i li va clavar l'espasa al pit.

De seguida, Ponç Pagès va acudir a les cambres dels seus còmplices, que no van voler saber res d'ell. Corrent, va travessar l'hort, es va enfilat a una figuera i va saltar la tanca del monestir. Va fugir cap als afores del poble de Sant Sadurní. Però, tot d'una, va sentir crits de "Via fors!" que venien del monestir i que s'estenien per totes les cases i pobles veïns. Va acabar refugiant-se a casa d'un seu oncle que vivia a Rupit. Des d'allà va anar enviant missatgers a l'infermer i al sagristà de Sant Miquel, per tal que li donessin alguns sous i diners per anar vivint.

Fragment de la biga romànica de Sant Miquel de Cruïlles, en la qual es pot veure una comunitat de monjos resant. Procedència: Museu d'Art de Girona.

Mentrestant, el prior no havia mort de la coltellada. Havia estat ferit i, tot i que durant un parell de mesos hom temia per la seva vida, al final es va recuperar. Va ser aleshores quan el sagristà Ferrer Rossés, abans que l'atrapessin, va fugir del monestir. L'infermer Guillem Tomàs, en canvi, s'hi va quedar i va anar seguint ben de prop com anaven encercant el monjo homicida i fugitiu. El van caçar al final de l'estiu del 1353, el van empresonar provisionalment i a partir del novembre van començar les declaracions dels testimonis que permeten reconstruir fet a fet aquesta truculenta història medieval. Sabem, fins i tot, quina va ser la condemna per a Ponç Pagès: primer, estar-se un diumenge, des de la sortida del sol fins al final de la missa major, al damunt d'una escala de fusta situada a les portes de la catedral de Girona per tal que tothom el veiés; i, segon, set anys de presó al castell de la Bisbal durant els quals els dilluns, els dimecres i els divendres només rebria pa i aigua.

De les declaracions dels testimonis, el jutge va deduir que l'infermer Guillem Tomàs també era un dels implicats. El van detenir el gener del 1354, però no sabem quin va ser el seu càstig. En canvi, del veritable instigador de l'intent d'assassinat, el sagristà Ferrer Rossés, no en sabem res més fins que el 1363, deu anys després dels fets, sabem que un tal Ferrer Rossés va ser elegit abat de Sant Salvador de Breda. Qui sap si ho va aconseguir amb les mateixes males arts que havia utilitzat a Sant Miquel de Cruïlles!

PAS

Des de consergeria

Contentes de participar a la revista de l' institut, us volem fer cinc cèntims del nostre lloc de treball.

Subaltern, buf quina paraula!!!

Sabeu què vol dir la paraula subaltern? Si és que no, busqueu-la al diccionari i veureu que no s'ajusta gaire a la nostra realitat.

Resulta que al llarg d'un dia de feina fem múltiples coses:

–Contestar el telèfon, derivar la trucada, buscar la persona per a qui demanen, no sempre amb èxit, i per tant després cal prendre nota de l'encàrrec...

–Fer fotocòpies... múltiples fotocòpies... muntanyes de fotocòpies...del llarg, del través, reduïdes, ampliades...en fi, que tantes fotocòpies ens han fet unes expertes en la matèria, si més no ens ho pensem.

–Rebre la gent que ve de fora, els anomenats per l'administració com a usuaris externs: pares, missatgers, comercials, tècnics, transportistes... Atendre els de dins, altrament dits usuaris interns: professors, alumnes, personal d'administració ...

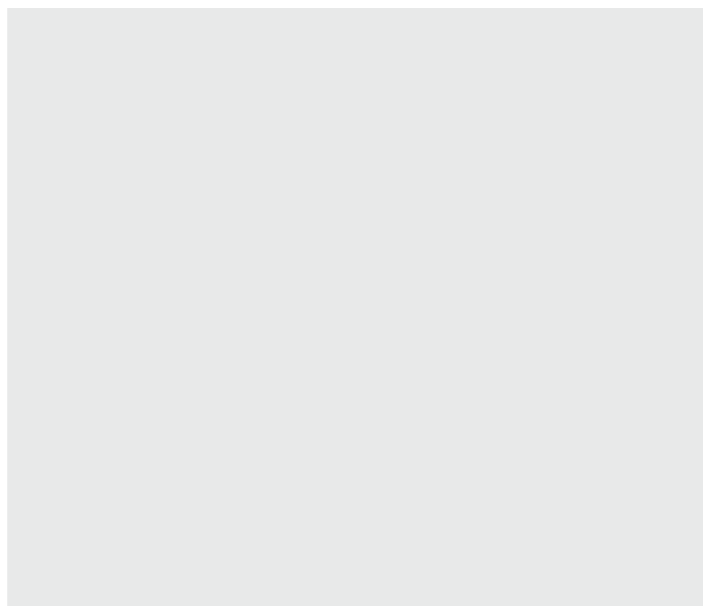
–Obrir i tancar portes, i caram quantes que n'hi ha per obrir de bon matí i quantes per tancar al vespre abans de marxar.

I durant el dia cal estar al cas de la porta d'accés, i val a dir que ens va molt bé que totes les persones que treballen a l' institut utilitzin la clau que tenen de l'entrada i així ens eviten un bon grapat de vegades l'obertura de la porta.

I parlant de les portes seria injust no esmentar la inestimable col·laboració de les feineres de la casa, al vespre a l'hora de tancar.

–Deixar i controlar el préstec de claus, poca broma, ja que tenim claus a piles! I quan deixem una clau, per obrir una aula, un taller, un laboratori, la biblioteca, la tutoria, els despatxos... després cal estar a l'aguait a qui li has deixat per si no la torna, sort en tenim que hi ha més gent que compleixen que no pas de despistats!

–El mobiliari de la casa és un altre maldecap que tenim...cadires amunt...taules avall... ara em falta una lleixa...ara no tinc armaris... Feina que per sort es concentra més a l'estiu, tot i que després fer-ho de cop també es fa un xic feixuc.

–També col·laborem en el control de l'absentisme de l'alumnat, això comporta trucar a casa de les famílies dels alumnes que no han vingut al centre, i déu n'hi do el volum de trucades que es fan. Per això és important que els pares avisin si el fill no ha de venir a l' institut. Sigui perquè està malalt, sigui perquè se'n va de viatge, sigui per una intervenció quirúrgica, sigui pel que sigui, l'important és que avisi. És clar que si s'avisava a través del tutor és important que aquest ens ho comunicui.

–Petites cures, cal remarcar que durant l'any l'administració ens fa diferent tipus de formació, entre aquesta la de primers auxilis, formació que ens va molt bé a l'hora d'atendre l'alumnat ens els petits accidents que pateixen, és llavors quan ens toca treure el potencial d'infermeres. I hem dit infermeres, no metges, així que de medicaments res de res.

I tantes coses més que es van fent al llarg del dia, i en moltes ocasions cal fer-ne unes quantes a la vegada! Tot per donar suport al funcionament i estructura del centre i també a l'equip directiu.

És ara, en aquest article, el moment de demanar que en totes aquestes tasques hi poseu de la vostra part, perquè el servei pugui ser millor i així nosaltres puguem desenvolupar la feina més eficientment i eficaçment.

Creiem que malgrat el nom del nostre cos, la gent, com a la resta de feines, ens valora no pel lloc que ocupem en la jerarquia de l'administració sinó per la vàlua personal que demostrem dia a dia. Si més no això és el que ens agradaria.

Ja ho veieu, creieu que les persones que fan aquesta feina han d'estar en un cos anomenat subaltern? Bé, això d'aquest nom són aquelles coses de l'administració que no s'acaben d'entendre, les coses van canviant, i més parlant d'educació, però d'altres estan ben enquistades, així que amb aquesta crisi l'administració no està ni per negociar canvis de nom!!

Les vostres conserges

Activitats

DENIP

Mural pintat a la Plaça de la Pau

Diada internacional per la Pau.

Ens hem de posar d'acord, coincidim en el missatge que volem transmetre. Busquem, imaginem i decidim la millor manera d'expressar-ho. Unim les nostres ganes i pintem el colom que convertirà les armes en menjar. Des de la Plaça de la Pau i en nom de tot l'IES de Santa Coloma.

Volem la pau a món.

Gràcies.

Alumnes: Amritpal Singh / Carlos Montserrat / Gurwinder Singh / Alexandru Florin. Professors: Miguel Molina / Anna Coll.

El FIAP: Una opció pels no graduats de l'ESO

El Programa de Formació i Aprenentatge Professional (FIAP) que s'emmarca dins dels programes de qualificació professional inicial (PQPI) és ofert a l'IES de Santa Coloma de Farners. El FIAP s'adreça a joves a partir de setze anys (complets o que els compleixin abans del 31 de desembre de l'any d'inici) que finalitzen l'etapa de l'ensenyament secundari obligatori sense haver obtingut el títol de graduat en Educació Secundària Obligatoria (ESO).

El FIAP és un programa organitzat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) del Departament de Treball i subvencionat pel Fons Social Europeu. Fruit d'aquesta col·laboració, el programa no té cap cost per a l'alumne.

La finalitat del programa és proporcionar una formació bàsica i professional que faciliti la incorporació al món laboral o la continuïtat d'un itinerari formatiu. Obtenir el certificat del PQPI dóna avantatges en la realització de la prova d'accés dels cicles formatius de grau mitjà, així com per a la obtenció del títol de graduat en ESO, per als joves que ho desitgin, a les escoles d'adults.

El FIAP presenta diverses especialitats que es realitzen en diversos instituts de Catalunya: pintura, jardineria, manteniment i serralleria. A Santa Coloma de Farners es realitza la de pintura.

El FIAP té una durada de 1.050 hores al llarg del curs escolar que es reparteixen en mòduls de formació corresponents a dos àmbits:

• **Formació professional específica** (mòdul A – 725 hores). Tenen la finalitat de desenvolupar competències d'un perfil professional, a fi que l'alumnat es pugui incorporar al món laboral amb una qualificació bàsica,

reconeguda per l'Institut Català de les Qualificacions a Catalunya, i alhora iniciar un itinerari de formació professional. Aquests mòduls inclouen 200 hores de formació en centres de treball.

• **Formació bàsica de caràcter general** (mòdul B – 325 hores). Ofereixen la recuperació i l'adquisició de coneixements i capacitats bàsiques, que faciliten els aprenentatges i la formació continuada, com també la transició al món laboral (estratègies i tècniques de comunicació, operacions matemàtiques bàsiques, condicions i relacions laborals, etc.).

El procés formatiu inclou suport tutorial i orientació professional. S'adapten els continguts a les necessitats formatives de cada l'alumne i es realitza un seguiment i atenció individualitzada al llarg de tota la seva formació teòrico-pràctica així com de les pràctiques a l'empresa.

Un cop finalitzat el programa, els alumnes obtenen una certificació acadèmica en la qual consta la qualificació final obtinguda i les unitats de competència del Catàleg de qualificacions professionals que ha acreditat. Aquesta acreditació tindrà els següents efectes:

a. Acadèmics, facilitant la superació de les proves d'accés a cicles formatius de grau mig o l'obtenció del GESO.

b. Per a l'obtenció del certificat de professionalitat que expedeix el Departament de Treball.

Viatge de Quart

Aquest any els de quart anem de viatge a la Toscana, Itàlia. Visitarem Florència i farem un petit recorregut pels voltants.

A banda de passar-ho bé i veure món, el viatge també té per objectiu promoure i facilitar l'enriquiment cultural dels participants, la qual cosa no sempre és fàcil. Aquestes ratlles pretenen ser una aproximació prèvia a una part del contingut del viatge, unes referències culturals per anar fent boca. Fetes per algú que no hi ha estat mai, o sigui que parlo d'oides: ja ens ho trobarem.

La primera parada la farem a la ciutat de Pisa, sí, la de la torre. Els edificis més representatius de Pisa són la Catedral, el Baptisteri, el Campanar (la torre inclinada) i el Cementiri.

La Torre (1174-1271) ha sofert una forta inclinació, de més de quatre metres, i continua inclinant-se, la qual cosa pot provocar que s'ensorri. La inclinació és per culpa que el terreny va cedir durant la construcció. Els dos últims pisos no són paral·lels, sinó que es van construir en forma de "cunya" en un intent de compensar, en part, la inclinació. La superfície de la base de la torre és insuficient en relació amb la seva alçada, la qual cosa

Activitats

ha produït unes càrregues en els fonaments, superiors a les admissibles pel terreny. La torre s'enfonsa i s'inclina en cedir un estrat d'argila del sòl, a uns deu metres de profunditat.

A Pisa també podem veure, per a qui li faci gràcia, la Domus Galileana, on sembla que va viure Galileo Galilei (es mou, es mou) i la Scuola Normale Superiore, fundada per Napoleó el 1810.

Tot seguit anem pel plat fort: Florència. Anem al bressol del Renaixement, la plasmació plàstica de l'Humanisme. La ciutat dels Médicis i de Maquiavel. Aquí arrelà el Trecento, amb Giotto, i es va desenvolupar plenament el Quattrocento: amb Masaccio (pintura), Brunelleschi (arquitectura) i Donatello (escultura). També des d'aquí Leonardo da Vinci va donar el tret de sortida al Cinquecento, que Miquel Àngel i Rafael van portar fins al seu màxim esplendor.

Només a la Galeria dels Uffizi (Vasari), a més dels esmentats abans, hi podem veure representants de l'Escola Veneciana (Ticià); obres del Renaixement alemany (Dürer); del Barroc italià (Caravaggio), flamenc (Rubens), holandès (Rembrandt) i espanyol (Velázquez); també del neoclassicisme francès (David); de Goya i del romanticisme francès (Delacroix). Com que encara no en tindrem prou, anirem també a la Galeria de l'Acadèmia, on ens trobarem amb el David de Miquel Àngel.

Però es veu que tota la ciutat és un gran museu. Hi passejarem a fons i veurem els edificis més destacats: la Catedral de Santa Maria del Fuori (Brunelleschi), el Campanar (atribuït a Giotto) i el Baptisteri, amb les portes d'Andrea Pisano i Lorenzo Ghiberti. Molt a prop, a pocs metres del Ponte Vecchio, hi trobarem la Piazza della Signoria, on van cremar Savonarola el 1498.

L'últim dia ens mourem per la Toscana, visitarem San Gimignano (la ciutat de les tretze torres), Lucca i Siena. Considerada una de les ciutats més boniques del món, Siena és medieval. És la ciutat del Palio: banderola de seda pintada que dona nom a les carreres de cavalls que se celebren a la Piazza del Campo durant el juliol i l'agost, d'estètica del segle XV.

Diuen els entesos que la tridimensionalitat de la pintura renaixentista és el resultat de la ruptura iniciada per Giotto i Lorenzetti, que treballaven a Siena durant el Trecento. S'hi pot visitar el Palazzo Pubblico (on podem veure els frescos de Lorenzetti), la catedral gòtica, la capella de San Domenico (on es conserva el cap de Santa Caterina de Siena) i l'església de San Francesco. A més a la Pinacoteca del Palazzo Buonsignori es poden veure obres dels millors pintors de l'escola local.

Apa, per part meua ja està. A veure si algú s'anima i us presenta un reportatge en el proper número.

Lluís Vila

Sortida a Belchite i Corbera d'Ebre

Escenaris de la guerra civil espanyola
2n de Batxillerat, 16 i 17 de febrer de 2009

La humanitat viu al segle XXI, però encara estem molt lluny de tenir un món en pau. Els conflictes actuals ens recorden l'horror de la guerra: Gaza, Iraq, Afganistan, Colòmbia, Sudan...

Guerres que no fa tant es van viure a Europa (I^a i II^a Guerra Mundial, Balcans...). Aquest 2009 es compleix, precisament, un trist aniversari que ens toca ben de prop: els setanta anys del final de la Guerra Civil (1936-1939), conflicte que va deixar centenars de milers de morts, ferits i exiliats, a banda d'enormes pèrdues materials i econòmiques. A més a més, el final de la guerra va marcar l'inici d'una funesta dictadura, la del general Franco, que es perllongà fins al 1975.

Des de la matèria d'Història de Segon de Batxillerat hem organitzat aquesta sortida a dos llocs en els que l'impacte de la guerra encara es manté ben visible: les localitats de Belchite (Saragossa) i de Corbera d'Ebre (Tarragona). Impactants ruïnes que des del seu silenci aparent diuen molt sobre aquella tragèdia viscuda pels nostres avis.

És important fer memòria, tenir presents els fets tràgics del passat, per tal de conscienciar-nos del valor de la pau i la convivència. No a la guerra ni a la violència, ni aquí ni enlloc més.

Silvia Escañuela Barradas
Josep Martínez París

*En què es pot resumir qualsevol guerra?
Sí, en un seguit de conjures, coincidències d'infortuni, de malediccions
conjuntades a un temps.
És la pitjor conjura d'infortuni,
coincidint en el temps i l'espai,
que tot ésser viu pot sofrir
en la pròpia pell i sense possibilitat
de salvació física real.
(conjura d'infortuni en el temps i l'espai
on el rapinyaire es vanagloria de la desfeta sagnant, mutilació
trepidant!)*
UN CONJUNT D'INFORTUNIS ASPECTATS MALÈFICAMENT

Marta Trepal i Quilez
17 de febrer 2009, Corbera d'Ebre

Activitats

Cròniques del viatge a Belchite

El dia 16 i 17 de febrer els estudiants de segon de Batxillerat vam començar el gloriós viatge, que acabaria el dia següent, cap a Belchite i Corbera d'Ebre, pobles molt representatius pel que fa a la guerra civil. Tot i ser un dilluns al matí, que ja és dir, entre tots els alumnes de 2n de batxillerat imperava un ambient festiu. Mentre alguns anaven fent comentaris irònics de la pobra gent que s'havia de quedar a fer classe, d'altres comentaven la jugada tot criticant la grandària de les maletes d'alguns. Els més previsors ja tenien l' "Uno", la baralla espanyola i l' "I-Pod" a punt per treure fum. I és que un viatge tan llarg no es podia pas suportar de cap manera sense, almenys, una intensa partida de cartes.

La primera parada va ser Guissona, en una àrea de servei que us recomano. Allà vam poder fer un petit gran esmorzar (ous ferrats, hamburgueses, botifarres, embotit...) pel mòdic preu de tres euros. Llàstima que, per la mateixa quantitat, no t'ho portessin a la taula! Després de fer alguna parada per anar a estirar les cames i formar una llarga cua per anar a visitar el "senyor Roca" vàrem arribar al nostre destí més esperat: Belchite.

S'ha de dir que el poble encara es conserva prou bé, i entre mirar les cases (o si més no, el que quedava d'elles), reflexionar sobre el que havia passat allà, decebre'ns per no trobar restes humanes, observar una cabra en procés de descomposició i intentar fer un mos que pretenia assemblar-

se a un dinar, va ser hora de dir adéu al poble que tant havíem anhelat de veure i encaminar-nos cap a Móra la Nova, el poble on hi havia el nostre alberg.

El viatge cap allà va ser... com ho diríem? com si haguéssim quedat atrapat en el temps. Els profes insistien a dir que faltaven deu minuts per arribar i els alumnes cada deu minuts insistien a tornar-ho a preguntar. Curiós tot plegat.

En arribar a l'alberg, tothom es va acomodar a les seves habitacions i va anar a visitar les dels altres. Malgrat tot, semblaven ser força acollidores. Tot seguit, tothom a sopar, a fer un vol pel poble i a dormir falta gent. Com us podeu imaginar la nit va ser molt tranquil·la i silenciosa, ni corredisses pels passadissos, ni bronques dels professors, ni partides de cartes, res de res, silenci absolut.

I l'endemà... Les cares de la gent parlaven per si soles. Tothom havia dormit estupendament. Tothom estava com nou i preparat per la visita a Corbera d'Ebre, un poble que, malauradament, no estava tan ben conservat com Belchite, però també molt interessant. Un cop visitat aquest poble vam emprendre la tornada a casa amb més conscienciació i menys indiferència sobre què va ser la guerra civil i quines en van ser les seves conseqüències.

Maria Deulofeu

Pssst! Estem investigant...

Tal com mana la LOE, els alumnes de 4t d'ESO han de realitzar un projecte de recerca que substitueix els crèdits de síntesi dels cursos anteriors. Afortunadament, la llei ho preveu tot: per no esgotar tots els temes de recerca en un sol any, diu que el treball no l'ha de fer cadascú pel seu compte, sinó en equips de quatre persones. I, tranquils, que hi ha tot un any per fer la feina!

Rere una llei escrita, sempre hi ha un esperit, un objectiu, una finalitat per complir que són difícils de copsar a primera vista. Potser és que, per fer front a la crisi, tots els alumnes de 4t d'ESO han de començar a cercar noves idees, a formular-se noves preguntes, a investigar-les i desenvolupar-les per tal de poder empènyer el país endavant? Això és el que creïem, i n'estàvem convençuts, els 10 professors de l'institut de Santa Coloma de Farners que havíem de començar a realitzar l'assignatura de Projecte de Recerca a 4t d'ESO. A més, confiàvem que, guiats per l'esperit innovador de la llei, ens en sortiríem sense cap problema.

El que no sabem, però, és que els que acabariem investigant som els mateixos professors. Des de començament de curs, estem investigant com fer investigar a la vegada més de 120 alumnes, tots els de 4t d'ESO!!! A més, els alumnes, no només han d'aprendre a investigar, sinó que ho han de fer en equip, s'han d'organitzar, s'han de repartir les feines, han de posar-se d'acord en lloc de barallar-se... Què en deia la llei, de tot això? Res. I el seu esperit, que ens havia abandonat?

Bé, calia fer el primer pas. Per no gastar tota l'energia recercadora de cop, vam començar amb un suau entrenament que consistia en la visita als llocs del saber que tenim més a prop, la Biblioteca Municipal i l'Arxiu Comarcal. També vam fer una capbussada a l'oceà d'Internet. I vam escoltar quins tipus de treballs es podien fer, en què consistia el treball en equip i què buscaven uns investigadors professionals que estan a la universitat. Mentrestant, una primera prova per tal de posar en pràctica tot el que s'havia après al llarg de les primeres setmanes d'entrenament: un treball individual en què cada alumne havia de descobrir què va passar la setmana que va néixer.

Activitats

El gran problema va aparèixer després de l'entrenament, quan s'havia de començar el partit de veritat. La llei ja no ens hi va ajudar gota. Com havíem de fer els equips d'alumnes? Per ordre alfabètic? A la ruleta? I un cop fets, quins temes havien d'investigar? I si els triàvem a l'atzar? O com una loteria? Per sort, els alumnes van desencallar la situació: un bon dia, van venir amb els grups gairebé fets i amb els temes perfectament triats. Els objectius de les recerques eren retransmetre un partit de bàsquet, realitzar una pel·lícula d'animació en 3D, escriure i dibuixar un còmic manga, interpretar els somnis dels companys de classe, programar un videojoc, recollir components d'ordinador de les deixalles per construir-ne dos i connectar-los en xarxa, fer la biografia d'un immigrant, saber les llengües que es parlen a Santa Coloma, dissenyar una etapa de ral.li, aprendre alguna cosa de les noves tecnologies, analitzar aspectes diversos de l'esquí, dels esports de risc i de la Fórmula 1, aprofundir en els efectes de les drogues, estudiar l'anorèxia, l'impacte de la publicitat, interpretar els somnis, conèixer millor l'anorèxia, fer alguna cosa més amb els somnis i, altre cop, amb l'anorèxia.

Això, però, no podia ser... Els professors havíem d'agafar la paella pel mànec i no perdre el control. Dit i fet, vam reorientar algunes recerques: uns que volien tractar l'anorèxia han acabat fent magiociència al laboratori, uns altres revisen a fons la nutrició dels adolescents i uns altres s'han posat a interpretar somnis; mentrestant, dels que inicialment volien parlar dels somnis, uns estudien com la calor fa créixer les floridures, uns altres com dormen els adolescents i els últims s'han abocat al vinagre; uns que volien tractar l'anorèxia estan revisant a fons la nutrició dels adolescents i uns altres s'han posat a interpretar somnis, uns que volien inventar-se un esport han acabat estudiant la crisi econòmica a Santa Coloma de Farners, els que volien analitzar millor el funcionament dels rius s'han convertit a meteoròlegs locals que volen saber el temps a Santa Coloma els darrers deu anys, i els de les drogues es dediquen a perseguir maltractadors que han actuat al cinema.

Així doncs, amb els equips fets i els temes triats, el partit de veritat ja podia començar. I avui, encara l'estem jugant... Estem enllestit els treballs: n'hi ha uns que s'han de tancar a l'estudi per gravar una cançó dedicada a Melendi, uns altres els veureu filmant un tràiler d'una pel·lícula sobre les males influències a l'institut, d'altres volen discutir amb un historiador professional sobre el paper del balneari de Santa Coloma durant la Guerra Civil. També n'hi ha uns que estudien la viabilitat d'una empresa de comercialització de roba, uns altres que investiguen els verins utilitzats en temps de l'imperi romà, uns que es dediquen a tunejar motos i uns que segueixen la divisió de les cèl·lules al laboratori. Ah, i uns que estan fent una MUD amb Flash!

Però, psssst!!! Encara no hem acabat... Si veieu un alumne de 4t d'ESO capficat, llegint un llibre, corregint un text, assegut a la biblioteca a l'hora del pati, no us espanteu. Està investigant... O millor encara, si veieu un grup d'alumnes de 4t d'ESO discutint ordenadament quina és la millor manera d'enllestir les feines que tenen entre mans, o acordant com es repartiran les últimes tasques de redacció, o assajant com faran la seva exposició oral, o calculant el millor punt de vista per a la visió del seu Powerpoint (altrament dit, presentació de diapositives), no us espanteu... Estan a la fase final del Projecte de Recerca de 4t d'ESO!!!

[Continuarà...]

Elvis Mallorquí

Activitat al CEIP "Castell de Farners"

Un grup d'alumnes de 4t. d'ESO vàrem anar al CEIP "Castell de Farners" per explicar uns quants jocs que havíem estat preparant, i fer jugar els nens i nenes de 1r de primària.

El que més ens ha sorprès dels nens i nenes de 1r és que tot i ésser petits eren molt espavilats. Es despistaven una mica, però feien cas del que se'ls deia. Es van mostrar molt atents i molt enèrgics i amb moltes ganes de jugar, d'aprendre coses noves i de fer alguna cosa diferent amb alumnes més grans. Entenien força bé el que explicàvem, però amb les demostracions que els fèiem ho entenien millor. Els va agradar molt que participéssim del joc amb ells.

Pensem, doncs, que el que més ens ha agradat ha estat poder ensenyar alguns jocs i veure que tots els nens s'ho estaven passant molt bé.

Magister dixit per Miquel Cabruja i Jordi Serra

Frases de professors

De moment hem iniciat aquesta secció amb una quantes frases que poden servir de model pels següents números. Per tal que es recullin quantes més frases millor, convidem a tots aquells alumnes, que en tinguin alguna d'apuntada o que vulguin iniciar la seva antologia a partir d'ara, que ens les facin arribar. (Poseu-vos en contacte amb els alumnes encarregats d'aquesta secció, Jordi Serra i Miquel Cabruja, de 2n batxillerat).

Jaume Pera: "Ens limitariem a estudiar els compostos químics que existeixen..." (Això sí, únicament i exclusivament)

Farners Riera: "como casi nada" (Ostres! fins i tot diria que sembla de tot una mica).

Joan Cullell: "Provar-ho ja és un triomf" (Nosaltres? Llicenciats en intents i amb un màster en fallides)

Joan Madoe: "Una mica de ronya no fa mal a ningú" (Es ben bé que aquestes companyies de xampú ens aixequen la camisa a tots plegats...)

Joan Cullell: "És que jo xerro per entretenir-me" (També hi ha qui fa sudokus, fixa't tu!)

Jaume Pera: "La sulfumant no cal tastar-la, ens creiem que és àcida" (Segur? segur? segur?)

Silvia Cassú: "Puc continuar amb la immortalitat, per favor?" (I tant! Tot el temps que vulguis)

Alumne: "Podem fer la redacció per ordinador?"; **Ramon Llorens:** "I és clar! No sigui que ningú se m'espunyi la muñeca!" (Una llàstima però professors així ja no en queden)

Jaume Pera: "Cal vigilar amb aquest problema, està ple de paranys. Vigilem on posem el peu..." (Allò que vas pel bosc i t'atrapa una equació de segon grau, ves!)

Alumne: "La resposta del llibre està bé!"; **Jaume Pera:** Ah!! d'acord, així els podem aprovar, aquests nois del llibre!" (Si es que quan volen ho fan bé i tot)

Andreu Vinyals:

– Els peixos consideren... ai! Que els peixos no consideren! (Humanista havia de ser... fora conya, deixem-ho en: esperem que no considerin la poca vàlua que els tenim...)

– Les vaques són caníbals, mengen carn! (És clar! no com els civilitzats vegetarians devoradors de cors humans)

– Mentre jugues a la PlayStation menges un tall de pizza! (Ostres tu! hi ha gent que sap fer de tot amb els peus...)

– Els peixos no viuen a tot arreu! (Què hi diria l'associació d'aquaris...)

– Netejant un calamars, vaig trobar un peix més gran que el propi calamars. El calamars es devia morir de l'emoció! (Imagina't que devia considerar el peix de tot plegat)

– Els ports que desempequen... (i els aeroports que despeguen...)

– (Parlant dels pagesos que utilitzen aigua per regar els horts) Profecies de l'Andreu: els pagesos o són un cabrons amb l'aigua o uns rics a matar! (Fins i tot en volen beure!)

– Suc de patata biònica. (És millor el de pastanaga mutant súper intel·ligent)

– Es recull l'aigua dels canalons. (I la fanta dels espaguetis)

Josep Martínez: Què hi predomina al mapa? El blau o aquest... lila teletubie? (No! potser seria més aviat un blau Lunny combinat amb un verd Dipsi?)

Alumne: què sortirà a l'examen?; **Anna Artiga:** Preguntes d'història de l'art! (Ah! Així rai...)

Anna Artiga: Hi ha en David aquí? (No hi ha cap David a la classe); **Alumnes:** emm... Quin David? (Quina falta de companyerisme, tu!)

Esports

Èxit català als Estats Units

Pau Gasol, Marc Gasol, Rudy Fernández, Joan Carles Navarro. Aparentment semblen noms comuns de ciutadans espanyols, però avui en dia pràcticament tothom que segueix mínimament el món del bàsquet sap qui són o, si més no, en té una idea.

De tots tres, el més famós és en Pau. En Pau Gasol és el primer protagonista d'aquesta història perquè va ser el primer català a jugar a la millor lliga del món, la NBA. En Pau era un noi qualsevol de Sant Boi del Llobregat que un bon dia va decidir aventurar-se en el bàsquet i li va sortir rodó: de seguida va destacar a l'equip del seu poble i el F.C. Barcelona es va fixar en ell. Al Barça va anar progressant i, finalment, va fer el salt a la NBA al 2001. Crec que aquest pas va ser molt important per a ell i, sobretot, per a l'esport català.

Gràcies a ell es van obrir moltes portes als esportistes catalans, un d'ells el següent protagonista: Joan Carles Navarro. Navarro va seguir una progressió semblant a la d'en Pau, però va esperar a ser una estrella consagrada a la lliga espanyola per fer el salt a la NBA. En el cas d'en Joan Carles no va ser tan fàcil l'adaptació a causa que a la NBA, malauradament, es valora la potència física per sobre de la qualitat, i això va fer que a l'any següent tornés a fer les maletes cap a Barcelona.

Ara és el torn d'en Marc, el mitjà dels germans Gasol. En Marc va tenir uns inicis molt durs a "Can Barça" perquè el cognom que duia pressionava molt les seves accions. Així doncs va decidir anar cedit a l'Akavayu Girona. Allà va ser on es va consolidar com a esportista d'elit: tenia minuts, anotava punts, capturava rebots, donava assistències... Tot això el va decidir a provar sort a la NBA i va anar als Memphis Grizzlies, on el cognom Gasol encara pesava més a causa del pas d'en Pau per l'equip. Tot i així està demostrant que mereix estar on està per la seva qualitat i no pel seu cognom.

L'últim jugador que vull ressaltar és en Rudy Fernández. En Rudy de fet va néixer a les illes, però pel que ha fet per l'esport català es mereix que sigui reconegut el seu esforç en aquest escrit. Rudy va haver de marxar de Mallorca i instal·lar-se a Badalona per poder jugar amb el Joventut de Badalona. En aquest equip es va convertir en el millor jugador de la història del club. Amb 23 anys ha decidit provar de triomfar en la millor lliga del món i també ho ha aconseguit.

La intenció d'aquest escrit no és donar informació sobre els jugadors esmentats, sinó fer veure que amb esforç, sacrifici i molta suor es pot aconseguir que et coneguin a tot el món per fer allò que t'agrada, en aquest cas jugar a bàsquet.

Nil Lázaro Morató

2 Trimestre
REVISTA I.E.S.
S/a COLOMA